

Ν. 4412/2016 Δημόσιων Συμβάσεων

- Αντικείμενο - Πεδίο εφαρμογής Βιβλίου Ι (άρθρα 1,3)
- Ορισμοί (άρθρο 2)
- Εξαιρέσεις (άρθρο 3)
- Γενικές Αρχές & Κανόνες (άρθρα 4-24)

Σπυρίδων Μπουρδάρας
ΠΕ Μηχανικών, MBA, MSc
Υπ.Υ.ΜΕ./Γ.Γ.Υ./Γ.Δ. Υ.ΛΙ.Κ.Υ./Ε.Υ.Δ.Ε. Κ.Υ.Λ.Υ.,
πρώην Προϊστάμενος Δ/νσης Τ.Υ. Ο.Τ.Α. α' βαθμού
Μαρ 2021

Συντομογραφίες

- **A/A:** Αναθέτουσα Αρχή
- **A.Κ.:** Αστικός Κώδικας
- **Αρχή:** ΕΑΑΔΗΣΥ
- **A/Φ:** Αναθέτων Φορέας
- **ΔΣ:** Δημόσιες Συμβάσεις
- **ε.α.:** Εκτιμώμενη Αξία σύμβασης
- **E&A:** Έρευνα & Ανάπτυξη
- **ΕΑΑΔΗΣΥ:** Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή δημοσίων Συμβάσεων
- **ΕΕ:** Ευρωπαϊκή Ένωση
- **Κ.Κ.Α.:** Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές
- **ΚΟ:** Κατευθυντήρια Οδηγία ΕΑΑΔΗΣΥ
- **Μ.Κ.Κ.Α.:** Μη Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές
- **ΤΣ:** Τεχνικό Συμβούλιο
- **ΣΕΠΕ:** Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
- **ΣΛΕΕ:** Συνθήκη Λειτουργίας ΕΕ
- **ΟΦ:** Οικονομικός Φορέας

Οδηγίες ΕΕ για τις ΔΣ – η “διαχρονική” εξέλιξη τους

- **1^η προσπάθεια** της ΕΕ (ΕοΚ τότε) → **Οδηγία 71/304** για έργα και υπηρεσίες
- **2^η προσπάθεια** → **Οδηγίες 93/36/ΕοΚ** προμηθειών, **93/37/ΕοΚ** έργων & **92/50/ΕοΚ** υπηρεσιών → **ανά είδος ΔΣ**
- **3^η προσπάθεια:** η μεγάλη τομή → **διάκριση ανά τομέα εφαρμογής τους**
→ **Οδηγίες 2004/18/ΕΚ** για τον *κλασικό* τομέα (Γενική κυβέρνηση) και **2004/17/ΕΚ** για τους *εξαιρούμενους* τομείς (ΔΕΚΟ)

Οδηγίες ΕΕ για τις ΔΣ – η “διαχρονική” εξέλιξη τους (2)

- το 2014, η ραγδαία ανάπτυξη ΤΠΕ & άλλες γενικές συνθήκες της αγοράς οδήγησαν στις οδηγίες:
 - i. 2014/24/ΕΚ για τον κλασικό τομέα (Γενική κυβέρνηση)
 - ii. 2014/25/ΕΚ για τους εξαιρούμενους τομείς (ΔΕΚΟ, που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών)
 - iii. 2014/23/ΕΕ για συμβάσεις παραχώρησης έργων και υπηρεσιών
→ 1^η φορά χωριστή οδηγία για παραχωρήσεις

Άλλο χρήσιμο δευτερεύον δίκαιο της ΕΕ

- 1) η **Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ)**: περιλαμβάνει χρήσιμες διατάξεις όπως τα άρθρα 49 «ελευθερία εγκατάστασης» και 56 «ελεύθερη παροχή υπηρεσιών» και τις αρχές ίσης μεταχείρισης, αμοιβαίας αναγνώρισης και διαφάνειας αλλά και 26, 34, 53 παρ. 1, 57, 62 και 114
- 2) ο **Εκτελεστικός Κανονισμός** Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΥ) **2016/7** → Τυποποιημένη μορφή για το ESPD
- 3) η **Οδηγία 2009/81 /ΕΚ** για τους τομείς άμυνας και ασφάλειας
- 4) οι [Οδηγίες 89/665/ΕΟΚ](#) & [92/13/ΕΚ](#), όπως τροποποιήθηκαν με την [Οδηγία 2007/66/ΕΚ](#) και τα άρθ. 46 & 47 της [Οδηγίας 2014/23/ΕΕ](#) για τις διαδικασίες προσφυγής κατά την σύναψη ΔΣ

Νομιμότητα διαδικασιών ΔΣ

- **όλες** οι διαδικασίες **πρέπει να είναι σύμφωνες με τις αρχές** του κοινοτικού δικαίου, δηλ.:
 1. την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων
 2. την ελευθερία εγκατάστασης
 3. την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών
 4. την αρχή του ανταγωνισμού, της εμπιστευτικότητας και της αποτελεσματικότητας
 5. την ίση μεταχείριση, τη μη διακριτική μεταχείριση, την αμοιβαία αναγνώριση, την αναλογικότητα και τη διαφάνεια

Ενσωμάτωση των οδηγιών του 2014 στο Εθνικό Δίκαιο

- κάθε χώρα κράτος μέλος **υποχρεωτικά τουλάχιστον για άνω των ορίων με ελεύθερη επιλογή νομικού πλαισίου** ενσωμάτωσης. Ελλάδα με **2 νόμους**:
 - 1) τον **N. 4412/2016** για τις οδηγίες 2014/24/ΕΕ & 2014/25 ΕΕ (**Βιβλία I & II** αντίστοιχα) μαζί με την νομολογία του ΔΕΕ και με την προθήκη εθνικών όρων
 - ❑ **περιέχει προβλέψεις παραγωγής δευτερογενούς δικαίου ΔΣ**, για την ρύθμιση αρκετών θεμάτων, με την έκδοση Π.Δ. ή άλλων κανονιστικών πράξεων πχ. Υ.Α, Κ.Υ.Α. Εγκ.
 - 2) τον **N. 4413/2016** για την οδηγία 2014/23/ΕΕ συμβάσεων παραχώρησης υπηρεσιών και έργων

Χρήσιμο Δευτερογενές νομικό πλαίσιο

- [Ν. 4700/2020](#), Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο
- [Π.Δ. 80/2016](#) (ΦΕΚ 145 Α'), Περί αναλήψεως υποχρεώσεων από τους Διατάκτες» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
- [ΠΔ 39/2017](#), Κανονισμός εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (Α.Ε.Π.Π.)
- [ΚΥΑ 1191/14-03-2017](#), κράτηση 0,06% υπέρ Α.Ε.Π.Π.
- [Απόφ. ΕΑΑΔΗΣΥ 158/2016](#), Έγκριση ΤΕΥΔ
- [ΥΑ 57654/22-05-2017](#) ΥπΟΙΑΝ για Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ
- [ΥΑ 56902/215/02-06-2017](#) ΥπΟΙΑΝ, χρήση Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. για προμήθειες και υπηρεσίες

Χρήσιμο Δευτερογενές νομικό πλαίσιο

- **Π.Δ. 71/2019/03.07.2019**, Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε.). Από ημερομηνία δημοσίευσης του καταργούνται τα άρ. 80-110 του ν. 3669/08 καθώς και τα άρ. 39 & 40 του ν. 3316/2005 (πρβλ. άρ. 118 παρ. 24 ν. 4472/2017) → **ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΚΟΜΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΕΙ ΠΛΗΡΩΣ**
- **ΥΑ ΔΝΣγ/οικ 15299 /ΦΝ 466/02-03-2017** ΥπΥΜΕ, για το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Κληρώσεων (ΚΗΣΚ)
- **ΥΑ 117384/31-10-2017** ΥπΥΜΕ, ΕΣΗΔΗΣ για έργα, μελέτες & υπηρεσίες τους
- **ΥΑ ΔΝΣγ/οικ. 38108 /ΦΝ 466/05.04.2017** ΥπΥΜΕ, Μητρώο Έργου

Χρήσιμο Δευτερογενές νομικό πλαίσιο (2)

- **ΥΑ ΔΝΣγ /32129/ΦΝ 466/20-7-2017** ΥπΥΜΕ, Έγκριση Κανονισμού Προεκτ. Αμοιβών
- **ΥΑ ΔΝΣβ' /οικ.40185/ΦΝ 466/25.05.2018** ΥπΥΜΕ, Σώμα επιμετρητών
- **ΥΑ ΔΝΣγ/οικ. 38107/ΦΝ 466/22.03.2017 & ΔΝΣγ7οικ. 42218/ΦΝ466/12.6.2017** ΥπΥΜΕ, καθορισμός «Ομάδων εργασιών»
- **ΥΑ ΔΝΣ/61034/ΦΝ 466 /4-12-2017 & ΔΝΣ/οικ.21137/ΦΝ 466/2-5-2018** ΥπΥΜΕ, Μη.Μ.Ε.Δ. (βλ. και Εγκ. 6/2018 & Εγκ. 23/2017)
- **ΥΑ ΔΝΣγ/οικ. 35577/ΦΝ 466/19-05-2017 & ΔΝΣγ/οικ. 39340/ΦΝ 466/31.05.2017** ΥπΥΜΕ, Κανονισμός Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών
- **ΥΑ ΔΝΣβ/92783π.ε./ΦΝ 466/25-9-2018** ΥπΥΜΕ, Συμμετοχή Βασικού Μελετητή στην εκτέλεση έργου

Χρήσιμο Δευτερογενές νομικό πλαίσιο υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ.

- **ΥΑ ΔΝΣγ/οικ. 37834 /ΦΝ 466/06.04.2017 (B'1980)**, Αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα όργανα της ΓΓΥ ΥπΥΜΕ, κατά την ανάθεση και εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών
- **ΥΑ ΔΝΣγ/οικ. 37835/ΦΝ 466/06.04.2017 (B'1980)**, Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Αναθέτουσας Αρχής και Προϊσταμένης Αρχής στις συμβάσεις δημοσίων έργων του ν.4412/2016 αρμοδιότητας της ΓΓΥ ΥπΥΜΕ
- **Υ.Α. ΔΝΣβ_οικ.39367_ΦΝ 466_07-6-2019** τροποποίηση Υ.Α. ΔΝΣγ_οικ.37835_ΦΝ_466_6-4-2017
- **Υ.Α. ΔΝΣα_οικ.25824_Φ.2.5._30-4-2020** Συγκρότηση τμήματος μελετών ΣΔΕ
- **Υ.Α. ΔΝΣα_οικ.25825_Φ.2.5._30-4-2020** Συγκρότηση του τμήματος κατασκευών του συμβουλίου δημοσίων έργων

Προς έκδοση Υπουργικές Αποφάσεις ΥπΥΜΕ

- άρθρο 44 παρ. 1 - **Τεχνική επάρκεια:** με ΚΥΑ (ελάχιστη επάρκεια Α/Α ανάλογα με την ε.α., είδος, κατηγορία, μέγεθος και πολυπλοκότητα του έργου ή της μελέτης, μέχρι να εκδοθεί η παραπάνω απόφαση
 - ✓ δεν διεξάγεται έλεγχος από την αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία
 - ✓ παρόλα αυτά, για τα *συγχρηματοδοτούμενα έργα*, στο πλαίσιο ελέγχου της επάρκειας της τεχνικής υπηρεσίας του Φορέα, οι Διαχειριστικές Αρχές ορίζουν στα τεχνικά δελτία συμπλήρωσης για την υποβολή πρότασης χρηματοδότησης, ότι ο επιβλέπων πρέπει να επιβλέπει μέχρι **2 έργα άνω των ορίων ή μέχρι 3 έργα κάτω των ορίων**
- άρθρο 221 παρ. 7 - Μη.Π.Υ.Δη.Συ του άρθρου 344: έκδοση σχετικού Π.Δ.

Προς έκδοση Υπουργικές Αποφάσεις ΥΠΥΜΕ

- [άρθρο 86 παρ. 15](#): εγκύκλιοι ΥΠΥΜΕ σχετικά με την στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης
- [άρθρο 88 παρ. 6](#): εγκύκλιοι ΥΠΥΜΕ για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως **ασυνήθιστα χαμηλής** ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων
- [άρθρο 199](#): με κοινές αποφάσεις του Υπουργού ΥΠΟ.ΜΕ και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να ορίζονται τα αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα όργανα των επί μέρους αναθετουσών αρχών, για τις ανάγκες εφαρμογής του νόμου. Επισημαίνεται ότι για την ΓΓΥ αυτά έχουν οριστεί με την ΥΑ ΔΝΣγ/οικ. 37834 /ΦΝ 466/06.04.2017

Δευτερογενές νομικό πλαίσιο ΥπΥΜΕ

- Π.Δ. [123/2016](#) (ΦΕΚ 208 Α΄) «Ανασύσταση και μετονομασία Υπουργείων.....»
- Π.Δ. [123/2017](#) (ΦΕΚ 151 Α΄) «Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών»
- Π.Δ. [54/2018](#) (ΦΕΚ 103 Α΄) «Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Λογιστικού Πλαισίου της Γενική Κυβέρνησης»
- Π.Δ. [80/2019](#) (ΦΕΚ Α΄ 118) «Διορισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη του Κωνσταντίνου, Αρχηγού του κόμματος της «Νέας Δημοκρατίας» (Ν.Δ.) ως Πρωθυπουργού»
- Π.Δ. [81/2019](#) (ΦΕΚ Α΄ 119) « Σύσταση, συγχώνευση μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους-Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων»
- Π.Δ. [83/2019](#) (ΦΕΚ 121 Α΄) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»
- Π.Δ. [84/2019](#) (ΦΕΚ 123 Α΄) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων»
- η με αρ. οικ.33496/60549/30-07-2019 Απόφαση Πρωθυπουργού και Υπουργού Υ.ΜΕ. με την οποία διορίστηκε ο Γεώργιος Καραγιάννης στη θέση του Γενικού Γραμματέα Υποδομών, του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ./506)

Πεδίο εφαρμογής Ν. 4412/16 (άρθρο 1)

- για **ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΔΣ** (& διαγωνισμούς μελετών, έργα παραχώρησης - άρθρα 46,47 του Ν. 4413/16, ΣΔΙΤ του Ν. 3389/05 όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 3483/06)
 - i. **ανεξάρτητα από την εκτιμώμενη αξία τους** (άνω & κάτω των ορίων)
 - ii. τον **φορέα υλοποίησης** (Βιβλίο I & II)
 - iii. για την **προετοιμασία, σύναψη & εκτέλεση** τους
 - iv. και για τη **προστασία των ΟΦ** κατά την σύναψη & εκτέλεση

N. 4412 /16 Στόχοι

αντιμετώπιση πολυνομίας → ενοποίηση της νομοθεσίας ΔΣ

απλούστευση και ευελιξία κανόνων & διαδικασιών

γενίκευσης χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων & διαδικασιών

εκσυγχρονισμός διαδικασιών

δραστική μείωση απαιτούμενων δικαιολογητικών των ΟΦ → ευκολότερη πρόσβαση των φορέων και ιδίως των ΜΜΕ

διαίρεση σε τμήματα → διευκόλυνση πρόσβασης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

διαφάνεια - δημοσιότητα → κυρίως ΚΗΜΔΗΣ, ΕΣΗΔΗΣ αλλά όχι μόνο

έννομη προστασία → ΑΕΠΠ

παρακολούθηση δημόσιων συμβάσεων → ΕΑΑΔΗΣΥ

Διάρθρωση Ν. 4412/2016

5 Βιβλία + 4 Προσαρτήματα

ΒΙΒΛΙΟ I (άρθρα 2-221Α)

ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΒΙΒΛΙΟ IV (άρθρα 2 & 345-374)

Έννομη Προστασία

ΒΙΒΛΙΟ II (άρθρα 222-338)

ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

ΒΙΒΛΙΟ V (άρθρα 375-379)

Τελικές Διατάξεις (Τροποποιούμενες/
Μεταβατικές/Καταργούμενες/Έναρξη Ισχύος)

ΒΙΒΛΙΟ III (άρ. 339-344)

Κοινοί Κανόνες Διακυβέρνησης

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Α: Παραρτήματα I - XIV Βιβλίου I (Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Β: Παραρτήματα I -XX Βιβλίου II (Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Γ: Κωδικοί CPV μελετών & συναφών υπηρεσιών

ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ Δ: Πίνακας Αντιστοιχίας άρθρων νόμου και οδηγιών

Περιεχόμενο Ν. 4412/2016

- **άρ. 1-2:** Πεδίο εφαρμογής & ορισμοί
- **άρ. 3-221Α:** Διατάξεις Βιβλίου Ι
 - **άρ. 3-106:** Ρυθμίσεις περί ανάθεσης ΔΣ
 - **άρ. 107-110:** Ρυθμίσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες
 - **άρ. 111-115:** Ρυθμίσεις για Διαγωνισμούς Μελετών
 - **άρ. 116-128:** Ρυθμίσεις για κάτω των ορίων:
 - ✓ ε.α. ≤ 20.000€ χωρίς Φ.Π.Α (**άρ. 118**)
 - ✓ ε.α. > 20.000 - ≤ 60.000€ χωρίς Φ.Π.Α (**άρ. 117**)
 - ✓ Τεχνικής βοήθειας (**άρ. 119**)
 - ✓ Ενστάσεις σε ΔΣ ε.α. ≤ 60.000€ χωρίς Φ.Π.Α (**άρ. 127**)
 - ✓ Συμβάσεων Συμβούλου-Μελετών-Εμπειρογνώμονα (**άρ. 128**)

Περιεχόμενο Ν. 4412/2016 (2)

- **άρ. 129-133:** Εκτέλεση συμβάσεων – Γενικές και οριζόντιες διατάξεις
- **άρ. 134-177:** Ειδικές διατάξεις εκτέλεσης έργων
- **άρ. 182-195:** Ειδικές διατάξεις εκτέλεσης μελετών & υπηρεσιών τους
- **άρ. 200-220:** Ειδικές διατάξεις εκτέλεσης προμηθειών & γεν. υπηρεσιών
- **άρ. 221 & 221Α:** Διατάξεις για γνωμοδοτικά όργανα (επιτροπές)
- **άρ. 222-338:** Διατάξεις **Βιβλίου II** (ΔΣ εξαιρουμένων τομέων)
- **άρ. 339-344:** Διακυβέρνηση - **Βιβλίο III**
 - **άρ. 344:** Κατάρτιση και Πιστοποίηση προσωπικού
- **άρ. 345-374:** Έννομη προστασία, Α.Ε.Π.Π - **Βιβλίο IV**
- **άρ. 376-379:** Μεταβατικές, καταργούμενες διατάξεις, χρόνος έναρξης ισχύος – **Βιβλίο V**

Οδικός Χάρτης 1^{ου} διήμερου

- **άρ. 2** ορισμοί (& για τα 2 βιβλία)
- **άρ. 3** αντικείμενο Βιβλίου I
- **άρ. 4** μεικτές συμβάσεις
- **άρ. 5** όρια εφαρμογής εθνικών κανόνων σύναψης
- **άρ. 6** υπολογισμός εκτιμώμενης αξίας σύμβασης
- **άρ. 3, 7-17** εξαιρέσεις εφαρμογής Βιβλίου I
- **άρ. 18-32** γενικοί κανόνες σύναψης άνω και κάτω ορίων
- **άρ. 33-43** τεχνικές και εργαλεία ηλεκτρονικές & συγκεντρωτικές διαδικασίες σύναψης
- **άρ. 44-60** προετοιμασία
- **άρ. 61-70** δημοσιότητα & διαφάνεια
- **άρ. 107-128** ειδικά καθεστώτα ανάθεσης:
 - **άρ. 107-110** κοινωνικών & άλλων ειδικών υπηρεσιών
 - **άρ. 111-115** διαγωνισμών μελετών
 - **άρ. 116-128** ΔΣ κάτω των ορίων (για ό,τι δεν περιλαμβάνεται σε αυτά ανατρέχουμε στις γενικές διατάξεις αρ. 26-32)

Σημαντικές καινοτομίες Ν. 4412/2016

ενίσχυση συμμετοχής ΜΜΕ
(διαίρεση των συμβάσεων σε τμήματα, υπεργολάβοι, τρίτοι)

προκαταρκτικές διαβουλεύσεις

τεκμηρίωση σκοπιμότητας σύναψης σύμβασης (αρ. 45 & 52) & της επιτελεστικότητας (αρ. 2 & 45)

πλαφόν στη οικονομική & χρηματοοικονομική επάρκεια

περισσότερα & ποιοτικότερα κριτήρια ανάθεσης - χρήση περιβαλλοντικών/κοινωνικών/καινοτομίας κριτηρίων

υιοθέτηση της νομολογιακής διάκρισης των τροποποιήσεων σε ουσιώδεις και μη

κατ' αποκλειστικότητα δικαίωμα συμμετοχής

Σημαντικές καινοτομίες (2)

απλοποιημένο καθεστώς (*light regime*) για κοινωνικές & ειδικές υπηρεσίες

εισαγωγή ηλεκτρονικών διαδικασιών σύναψης & επικοινωνιών

εισαγωγή της διαδικασίας Σύμπραξης Καινοτομίας

σύντμηση προθεσμιών υποβολής προσφορών

βελτίωση ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση

θεσμοθέτηση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού

εισαγωγή του Δυναμικού Συστήματος Αγορών (ΣΔΑ)

Σημαντικές καινοτομίες (3)

ευχέρεια να επιβάλλουν και άλλους ειδικούς οικονομικούς, κοινωνικούς & περιβαλλοντικούς όρους ή που αφορούν την καινοτομία & την απασχόληση

εισαγωγή της προαπόδειξης καταλληλότητας (ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ)

μόνον ο μειοδότης προσκομίζει δικαιολογητικά της προαπόδειξης χωρίς να απαιτούνται επικαιροποιημένα για την σύμβαση

τήρηση της οριζόντιας ρήτρας παρ. 2 αρ. 18 και στη σύναψη και στην εκτέλεση της σύμβασης

έννομη προστασία κατά την σύναψη με ανεξάρτητη διοικητική αρχή (ΑΕΠΠ) και όχι από δικαστήριο (και σε 2^ο βαθμό)

Σημαντικές καινοτομίες (4)

Κεντρικές
δραστηριότητες
αγορών &
Κ.Α.Α./Ε.Κ.Α.Α. -
Περιστασιακές από
κοινού διαδικασίες
σύναψης -
Διασυνοριακές
συνεργασίες Α/Α
(άρ. 40 – 43)

- σημαντική διευκόλυνση στις Α/Α να **ομαδοποιούν** τις αγορές τους
- είτε με τη χρησιμοποίηση κοινών διαδικασιών σύναψης ΔΣ
- είτε με την πραγματοποίηση των αγορών τους μέσω μιας ΚΑΑ σε εθνικό ή σε διασυνοριακό επίπεδο

Οι κύριες φάσεις των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων

Ορισμοί (άρθρο 2 παρ.1)

- των οδηγιών αλλά και αμιγώς εθνικοί, γενικής και ειδικής ισχύος
- «Αναθέτουσα Αρχή» (Α/Α) → Κεντρική Διοίκηση, ΟΤΑ, ΟΚΑ, Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου και οι ενώσεις αυτών (περ. 1 παρ. 1 άρθρου 2), ανά υποτομέα (παρ. 1β άρ. 14 ν. 4270/2014):

ΓΕΝΙΚΗ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

*i. **Κεντρική Κυβέρνηση (ΚΚΑ):** Προεδρία της Δημοκρατίας, Υπουργεία, Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και Ανεξάρτητες Αρχές χωρίς νομική προσωπικότητα, ΝΠΔΔ & ΙΔ, Ανεξάρτητες Αρχές με νομική προσωπικότητα*

*ii. **ΟΤΑ:** Δήμοι, Περιφέρειες και ΝΠΔΔ & ΙΔ αυτών*

Μ.Κ.Κ.Α.

*iii. **ΟΚΑ:** Ασφαλιστικά Ταμεία, Οργανισμοί Απασχόλησης και Οργανισμοί Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Νοσοκομεία)*

Ορισμοί - Οργανισμοί δημοσίου δικαίου (άρθρο 224)

- **Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου** (πχ. "ΚτΥΠ ΑΕ", "Εγνατία Οδός Α.Ε.", Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ. κτλ.), που σωρευτικά:
- 1) έχουν συσταθεί για το συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, **που δεν έχει βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα**
 - 2) έχουν **νομική προσωπικότητα** και
 - 3) έχουν **στενή εξάρτηση με το "κράτος"**, είτε μέσω χρηματοδότησης, είτε μέσω ελέγχου διαχείρισης, είτε όταν περισσότερο από το ήμισυ των μελών του διοικητικού διευθυντικού ή εποπτικού συμβουλίου διορίζεται από αρχές της γενικής κυβέρνησης

Ορισμοί - Αναθέτοντες Φορείς (άρ. 224)

α) είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες ασκούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234:

Φυσικό αέριο και θερμότητα, Ηλεκτρισμός, Ύδωρ, Υπηρεσίες μεταφορών, Λιμένων και αερολιμένων, Ταχυδρομικές υπηρεσίες, Εξόρυξης πετρελαίου & φυσικού αερίου και αναζήτηση ή εξόρυξη άνθρακα και άλλων στερεών καυσίμων

πχ. Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης, ΔΕΔΔΗΕ, ΕΥΔΑΠ κτλ.

β) ή, αν δεν είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, ασκούν, μεταξύ των δραστηριοτήτων τους, κάποια από τις δραστηριότητες παραπάνω ή συνδυασμό τέτοιων δραστηριοτήτων και λειτουργούν επί τη **βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων τα οποία εκχωρεί η αρμόδια ελληνική αρχή**

Αναλυτικότερα οι δραστηριότητες Οδηγίας 2014/25

➤ αφορούν:

1. στα δίκτυα φυσικού αερίου ή θερμότητας
2. στα δίκτυα ηλεκτρισμού
3. στην παροχή πόσιμου νερού και στα δίκτυα ύδρευσης και επιπρόσθετα στην αποχέτευση/επεξεργασία λυμάτων και στα έργα αποστράγγισης/άρδευσης από τους φορείς παροχής πόσιμου ύδατος
4. στις υπηρεσίες μεταφορών (παροχή ή λειτουργία δικτύων σιδηροδρόμων, τραμ, τρόλεϋ, λεωφορείων κλπ)- μεταφορές μέσω λιμανιών και αεροδρομίων κλπ
5. στις ταχυδρομικές και στις συναφείς υπηρεσίες
6. στην εξόρυξη πετρελαίου, φυσικού αερίου, υγρών και στερεών καυσίμων

ΔΣ ορισμοί Βιβλίου Ι (άρθρο 2, παρ. 1)

- «**Δημόσιες συμβάσεις**» (ΔΣ): αυτές εξ επαχθούς αιτίας, που συνάπτονται γραπτώς και έχουν ως **αντικείμενο** την εκτέλεση έργων, μελετών & των υπηρεσιών τους, προμήθεια αγαθών και παροχή γενικών υπηρεσιών (περ. 5)
- «**ανάδοχος**» ή «**εργολήπτης**» ή «**μελετητής**» ή «**τεχνικός σύμβουλος**» ή «**προμηθευτής**» ή «**πάροχος υπηρεσιών**»: ο οικονομικός φορέας (ΟΦ) στον οποίο έχει ανατεθεί η ΔΣ κατασκευής έργου ή μελέτης έργου ή υποβοήθησης της Α/Α ή προμήθειας αγαθών ή παροχής υπηρεσιών αντίστοιχα

Κωδικοί CPV (άρθρο 23)

- **οποιοσδήποτε αναφορές σε ονοματολογίες** στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης ΔΣ γίνονται με τη χρήση του «Κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις» (**CPV**)
- η έκδοση του 2008 είναι η τρέχουσα έκδοση CPV (8ψηφία + 1)
 - i. Τα 2 πρώτα ψηφία προσδιορίζουν τα **τμήματα** (XX000000-Υ),
 - ii. Τα 3 πρώτα ψηφία προσδιορίζουν τις **ομάδες** (XXX00000-Υ),
 - iii. Τα 4 πρώτα ψηφία προσδιορίζουν τις **τάξεις** (XXXX0000-Υ),
 - iv. Τα 5 πρώτα ψηφία προσδιορίζουν τις **κατηγορίες** (XXXXX000-Υ)

Ορισμοί – «ΔΣ Έργων» (περ. 6 παρ. 1 άρθρου 2)

«Δημόσιες Συμβάσεις έργων» ή «συμβάσεις έργων» → ΔΣ με αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι:

εκτέλεση ή συγχρόνως μελέτη και εκτέλεση **εργασιών** που αφορούν μία από τις δραστηριότητες του [Παραρτ. II του Προσαρτ. Α'](#) (CPV: 45XXXXXX)

εκτέλεση ή συγχρόνως μελέτη και εκτέλεση **έργου**

υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, **έργου** ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις της **A/A που ασκεί αποφασιστική επιρροή** στο είδος ή στη **μελέτη του έργου** (ενσωμάτωση της οδηγίας)

Κωδικοί CPV Έργων (Παράρτημα II του Προσαρτήματος Α)

➤ Τμήμα: 45

➤ Ομάδες: από 451 έως 455

Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις
45			Κατασκευές	Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει: 45000000
	45.2		Κατασκευή πλήρων κτιρίων και τεχνικών έργων ή μερών τους έργα	45200000
		45.21	Κατασκευή κτιρίων και τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: 45210000 εκτός από: - 45213316 45220000 - γεφυρών (περιλαμβανομένων και των γεφυρών για υπερυψωμένους 45231000 45232000
45.50			Εκμίσθωση εξοπλισμού κατασκευών ή κατεδαφίσεων, μαζί με τον χειριστή	Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: - εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού κατασκευών και κατεδαφίσεων χωρίς χειριστή, βλέπε 71.32. 45500000 - συναρμολόγηση και ανέγερση προκατασκευασμένων κατασκευών στο εργοτάξιο. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: - υπηρεσίες συναφείς με την άντληση πετρελαίου

Ορισμοί – «Έργο» (περ. 7 παρ. 1 άρθρου 2)

«Έργο»

- το αποτέλεσμα ενός συνόλου **οικοδομικών** εργασιών ή εργασιών **μηχανικού** το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την **εκπλήρωση** μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας (της οδηγίας) – **απαλείφθηκαν:** «εργασιών πολιτικού μηχανικού» και η «σύνδεση με το έδαφος και το υπέδαφος» και που η **εκτέλεση** απαιτεί ιδίως:
- την **εφαρμογή μελέτης**, με τη χρήση **τεχνικών γνώσεων και μεθόδων** και αφορά **νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές – συντηρήσεις** κατά τη λειτουργία, **κατεδαφίσεις** υποδομών, στις **κατηγορίες** οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, Η/Μ, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων (όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις) **και των υποδομών εκ του συνδυασμού** των ανωτέρω κατηγοριών (**εθνική διάταξη**)

Τροποποίηση του ορισμού έργου

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού, το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας,

Και θα καταργηθεί ο εθνικός όρος «και που η **εκτέλεση** απαιτεί ιδίως: την **εφαρμογή μελέτης**, με τη χρήση **τεχνικών γνώσεων και μεθόδων** και αφορά **νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές – συντηρήσεις** κατά τη λειτουργία, **κατεδαφίσεις** υποδομών, στις **κατηγορίες** οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, Η/Μ, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων (όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις) **και των υποδομών εκ του συνδυασμού** των ανωτέρω κατηγοριών (**εθνική διάταξη**)

Ορισμοί – «ΔΣ Προμηθειών» (περ. 8 παρ. 1 άρ. 2), «ΔΣ Υπηρεσιών» (περ. 9β παρ. 1 άρ. 2)

«ΔΣ προμηθειών»

- αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, **προϊόντων** (αγαθών) → **αυτή μπορεί να περιλαμβάνει εργασίες τοποθέτησης & εγκατάστασης**

«ΔΣ υπηρεσιών»

- παροχή (γενικών → **ΑΠΛΩΝ**) υπηρεσιών, πλην αυτών της περ. 6 παρ. 1 άρ. 2 (ΔΣ έργων) → **ενσωμάτωση της οδήγίας**
- συμπεριλαμβανομένων των κάτωθι **συμβουλευτικών υπηρεσιών**: οικονομικών, κοινωνικών, οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, περιβαλλοντικών μελετών, και μελετών συστημάτων πληροφορικής, **ΕΚΤΟΣ ΕΑΝ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ** με έργο, μελέτη ή τεχν. υπηρεσία

CPV Ομάδων ειδών (3 πρώτα ψηφία)

A/A	CPV 2008 (ΟΜΑΔΕΣ ΕΙΔΩΝ)	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΙΔΩΝ
1	03100000	Προϊόντα γεωργίας και κηπευτικής
2	15100000	Ζωικά προϊόντα, κρέας και προϊόντα κρέατος
3	15200000	Παρασκευασμένα και διατηρημένα ψάρια
4	15400000	Ζωικά ή φυτικά έλαια και λίπη
5	15500000	Γαλακτοκομικά προϊόντα
6	15600000	Προϊόντα αλεσμένων δημητριακών, άμυλα και αμυλώδη προϊόντα
7	15800000	Διάφορα προϊόντα διατροφής
8	18100000	Ρουχισμός επαγγελματικής χρήσης, ειδικός ρουχισμός εργασίας και εξαρτήματα
9	18200000	Εξωτερικά ενδύματα
10	18310000	Ενδύματα
11	18400000	Ειδικά ενδύματα και εξαρτήματα ένδυσης
12	18800000	Υποδήματα
13	18900000	Αποσκευές, είδη σελλοποιίας, σάκοι και τσάντες
14	19100000	Δέρμα και υφάσματα, υλικά από πλαστικό και καουτσούκ
15	19200000	Υφάσματα και συναφή είδη
16	19500000	Υλικά από καουτσούκ και πλαστικό
17	22100000	Τυπωμένα βιβλία, διαφημιστικά φυλλάδια και ενημερωτικά έντυπα
18	22200000	Εφημερίδες, περιοδικές εκδόσεις και περιοδικά
19	22400000	Γραμματόσημα, επιταγές, τραπεζογραμμάτια, πιστοποιητικά αποθήκης, εμπορικό διαφημιστικό υλικό, κατάλογοι και εγχειρίδια
20	22600000	Μελάνι
21	22800000	Μητρώα από χαρτί ή χαρτόνι, λογιστικά βιβλία, κλασέρ, έντυπα και άλλα τυπωμένα χαρτικά είδη
22	22900000	Ποικίλα έντυπα υλικά
23	30100000	Μηχανήματα γραφείου, εξοπλισμός και προμήθειες εκτός από ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εκτυπωτές και έπιπλα
24	30200000	Εξοπλισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών και προμήθειες
25	31100000	Ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές, εξοπλισμός και αναλώσιμα· φωτισμός
26	31200000	Συσκευές διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος
27	31300000	Μονωμένα σύρματα και καλώδια

CPV Ομάδων Ειδών (2)

A/A	CPV 2008 (ΟΜΑΔΕΣ ΕΙΔΩΝ)	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΙΔΩΝ
28	31400000	Συσσωρευτές, πρωτογενή στοιχεία και πρωτογενείς συστοιχίες
29	31500000	Φωτιστικός εξοπλισμός και ηλεκτρικοί λαμπτήρες
30	31600000	Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός
31	31700000	Ηλεκτρονικό, ηλεκτρομηχανολογικό και ηλεκτροτεχνικό υλικό
32	32200000	Συσκευές εκπομπής για ραδιοτηλεφωνία, ραδιοτηλεγραφία, ραδιοφωνική μετάδοση και τηλεόραση
33	32300000	Τηλεοράσεις και ραδιόφωνα, συσκευές εγγραφής και αναπαραγωγής ήχου ή εικόνας
34	32400000	Δίκτυα
35	32500000	Τηλεπικοινωνιακό υλικό
36	34100000	Αυτοκίνητα οχήματα
37	34200000	Αμαξώματα για αυτοκίνητα οχήματα, ρυμουλκούμενα και ημιρυμουλκούμενα οχήματα
38	34300000	Μέρη και εξαρτήματα για αυτοκίνητα οχήματα και για τους κινητήρες τους
39	34500000	Πλοία και πλοιάρια
40	34600000	Μηχανές και τροχάιος εξοπλισμός σιδηροδρόμων και τροchioδρόμων και μέρη τους
41	34900000	Ποικίλος εξοπλισμός μεταφοράς και ανταλλακτικά
42	35100000	Εξοπλισμός εκτάκτου ανάγκης και ασφαλείας
43	35200000	Αστυνομικός εξοπλισμός
44	37300000	Μουσικά όργανα και μέρη τους
45	37400000	Αθλητικά είδη και εξοπλισμός
46	37500000	Επιτραπέζια και παιδικά παιχνίδια· μέσα διασκέδασης για υπαίθριους χώρους πανηγυριών
47	38100000	Όργανα πλοήγησης και μετεωρολογίας
48	38200000	Γεωλογικά και γεωφυσικά όργανα
49	39100000	Έπιπλα
50	39200000	Επιπλώσεις
51	39500000	Υφαντουργικά είδη
52	39700000	Οικιακές συσκευές
53	39800000	Είδη καθαρισμού και στίλβωσης
54	42100000	Μηχανήματα για την παραγωγή και χρήση της μηχανικής ενέργειας

CPV Ομάδων Ειδών (3)

A/A	CPV 2008 (ΟΜΑΔΕΣ ΕΙΔΩΝ)	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΙΔΩΝ
55	42200000	Μηχανήματα επεξεργασίας τροφίμων, ποτών και καπνού και συναφή μέρη αυτών
56	42400000	Μέρη και εξοπλισμός ανύψωσης και διακίνησης υλικών
57	42500000	Εξοπλισμός ψύξης και αερισμού
58	42600000	Εργαλειομηχανές
59	42900000	Διάφορα μηχανήματα γενικής και ειδικής χρήσης
60	43200000	Μηχανήματα χωματοουργικών εργασιών και εκσκαφών και συναφή μέρη
61	44100000	Κατασκευαστικά υλικά και παρόμοια είδη
62	44200000	Δομικά υλικά
63	44300000	Καλώδια, σύρματα και συναφή προϊόντα
64	44400000	Διάφορα κατασκευασμένα προϊόντα και συναφή είδη
65	44500000	Εργαλεία, κλειδαριές, κλειδιά, μεντεσέδες, συνδετήρες, αλυσίδες και ελατήρια
66	44600000	Δεξαμενές, ταμιευτήρες και δοχεία· σώματα καλοριφέρ και λέβητες
67	44800000	Βαφές, βερνίκια και μαστίχες
68	44900000	Λίθοι για κατασκευές, ασβεστόλιθος, γύψος και σχιστόλιθος
69	48100000	Πακέτα λογισμικού για συγκεκριμένους κλάδους
70	48200000	Πακέτα λογισμικού δικτύωσης, Διαδικτύου και ενδοδικτύων (ιντρανέτ)
71	48300000	Πακέτα λογισμικού δημιουργίας κειμένων, σχεδίασης, απεικόνισης, προγραμματισμού και παραγωγικότητας
72	48400000	Πακέτα λογισμικού επιχειρηματικών συναλλαγών και προσωπικών υποθέσεων
73	48500000	Πακέτα λογισμικού επικοινωνίας και πολυμέσων
74	48600000	Πακέτα λογισμικού βάσεων δεδομένων και λειτουργικών συστημάτων
75	48700000	Βοηθητικά προγράμματα πακέτων λογισμικού
76	48800000	Συστήματα πληροφόρησης και εξυπηρετητές
77	48900000	Διάφορα πακέτα λογισμικού και συστήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών

CPV Τμημάτων (2 πρώτα ψηφία) Υπηρεσιών

41000000-9	Συλλογή και καθαρισμός νερού
50000000-5	Υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης
51000000-9	Υπηρεσίες εγκατάστασης (εκτός από υπηρεσίες εγκατάστασης λογισμικού)
55000000-0	Υπηρεσίες ξενοδοχείων, εστιατορίων και λιανικού εμπορίου
60000000-8	Υπηρεσίες μεταφορών (εκτός από μεταφορά αποβλήτων)
63000000-9	Βοηθητικές και επικουρικές υπηρεσίες μεταφορών· υπηρεσίες ταξιδιωτικών πρακτορείων
64000000-6	Υπηρεσίες ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών
65000000-3	Επιχειρήσεις δημόσιας ωφέλειας
66000000-0	Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες
70000000-1	Υπηρεσίες που αφορούν τα ακίνητα
72000000-5	Υπηρεσίες τεχνολογίας των πληροφοριών: παροχή συμβουλών, ανάπτυξη λογισμικού, Διαδίκτυο και υποστήριξη
73000000-2	Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και συναφείς υπηρεσίες παροχής συμβουλών
75000000-6	Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης, άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης
76000000-3	Υπηρεσίες σχετιζόμενες με τη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου
77000000-0	Υπηρεσίες γεωργίας, δασοκομίας, φυτοκομίας, υδατοκαλλιέργειας και μελισσοκομίας
79000000-4	Επιχειρηματικές υπηρεσίες: νομικές, μάρκετινγκ, παροχής συμβουλών, πρόσληψης, εκτύπωσης και ασφάλειας
80000000-4	Υπηρεσίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης
85000000-9	Υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες
90000000-7	Υπηρεσίες λυμάτων, απορριμμάτων, καθαρισμού και περιβαλλοντικές υπηρεσίες
92000000-1	Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές υπηρεσίες
98000000-3	Λοιπές κοινοτικές, κοινωνικές και ατομικές υπηρεσίες

Συμβάσεις Καθαριότητας & φύλαξης

- σύμφωνα με το Άρθρο 68 του Ν.3863/2010 όταν το Δημόσιο κτλ., αναθέτουν ή προκηρύσσουν διαγωνισμό για παροχή υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης, **οφείλουν να ζητούν** από τις εταιρείες παροχής Υπηρεσιών καθαρισμού ή φύλαξης (εργολάβοι) να αναφέρουν στην προσφορά τους, εκτός των άλλων, τα εξής:
- α) Τον **αριθμό των εργαζομένων**
 - β) Τις **ημέρες και τις ώρες εργασίας**
 - γ) Τη **συλλογική σύμβαση εργασίας** στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι
 - δ) Τα **ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές** αυτών των εργαζομένων
 - ε) Το **ύψος των ασφαλιστικών εισφορών** με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά
 - στ) τα **τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο**

Συμβάσεις Καθαριότητας & φύλαξης (2)

- **πρέπει, με ποινή αποκλεισμού**, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ως άνω στοιχεία
- στην **προσφορά τους** πρέπει να υπολογίζουν **εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους** παροχής των υπηρεσιών τους, **των αναλώσιμων**, του εργολαβικού τους **κέρδους και των Νομίμων** υπέρ Δημοσίου και τρίτων **κρατήσεων**
- επίσης **οφείλουν** να επισυνάπτουν στην προσφορά **αντίγραφο της συλλογικής σύμβασης εργασίας** στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι
- οι καθαρίστριες-ες **υπάγονται στα βαρέα και ανθυγιεινά** εάν εργάζονται **περισσότερες από 30 ώρες εβδομαδιαίως** ή που προσφέρουν τις υπηρεσίες σε **εκπαιδευτήρια ή νοσηλευτικά ιδρύματα**

Ειδική κατηγορία υπηρεσιών: Κοινωνικές & άλλες ειδικές υπηρεσίες (άρθρα 107-110, Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α΄)

- **Κοινωνικές & άλλες ειδικές υπηρεσίες:** οι αναγραφόμενες στο Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α΄ (άρθρο 107). Κανόνες:
 - 1) σε κάθε περίπτωση οι Α/Α πρέπει να τηρούν τις αρχές της **διαφάνειας** και της **ίσης μεταχείρισης** των ΟΦ
 - 2) οι **άνω των ορίων**, ανατίθενται, σύμφωνα με το 1), τα άρ. **108**, 109, 109Α και 110, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες και προβλέπονται στα έγγραφα της σύμβασης
 - 3) οι **κάτω των ορίων**, ανατίθενται, σύμφωνα με το 1), το άρ. **122**, τα άρ. 109, 109Α και 110, καθώς και τις ειδικότερες διατάξεις που καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες και προβλέπονται στα έγγραφα

Υπηρεσίες του άρθρου 107

1. Υγείας, κοινωνικές και συναφείς προς αυτές
 2. Διοικητικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές και πολιτιστικές υπηρεσίες (π.χ. Υπηρεσίες επιμόρφωσης, εκδηλώσεων, **πολιτιστικών εκδηλώσεων** κ.λ.π)
 3. Υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης
 4. Παροχής επιδομάτων
 5. Υπηρεσίες παρεχόμενες από συνδικαλιστικές οργανώσεις, πολιτικές οργανώσεις, οργανώσεις νέων και λοιπές υπηρεσίες συλλογικών οργανώσεων
 6. Θρησκευτικές υπηρεσίες
 7. Νομικές Υπηρεσίες με τον περιορισμό του άρθρου 10 στοιχείο δ
- **και τις λοιπές υπηρεσίες** που περιγράφονται στο [Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α'](#), καταγεγραμμένες και απαριθμούμενες με κωδικούς CPV

Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α'

<ul style="list-style-type: none">• 75200000-8· 75231200-6· 75231240-8· 79611000-0· 79622000-0¹ [Υπηρεσίες διάθεσης προσωπικού οικιακών βοηθών]• 79624000-4¹ [Υπηρεσίες διάθεσης νοσηλευτικού προσωπικού]• και 79625000-1¹ [Υπηρεσίες διάθεσης ιατρικού προσωπικού]• από 85000000-9 έως 85323000-9¹· 98133100-5, 98133000-4¹· 98200000-5· 98500000-8 [Νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό βοηθητικό προσωπικό]• και 98513000-2 έως 98514000-9 [Υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες πρακτορείων διάθεσης εργατικού δυναμικού για οικιακές εργασίες, υπηρεσίες υπαλληλικού προσωπικού γραφείων για οικιακές εργασίες, Προσωρινό προσωπικό για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες οικιακής βοήθειας και Οικιακές υπηρεσίες]	Υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες και συναφείς προς αυτές υπηρεσίες
<ul style="list-style-type: none">• 85321000-5 και 85322000-2, 75000000-6 [Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης, άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης],• 75121000-0¹, 75122000-7¹, 75124000-1· από 79995000-5 έως 79995200-7· από 80000000-4 έως 80660000-8 [Υπηρεσίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης]· από 92000000-1 έως 92700000-8• 79950000-8 [Υπηρεσίες διοργάνωσης εκθέσεων και συνεδρίων],• 79951000-5 [Υπηρεσίες οργάνωσης σεμιναρίων],• 79952000-2 [Υπηρεσίες εκδηλώσεων],• 79952100-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων],• 79953000-9 [Υπηρεσίες οργάνωσης φεστιβάλ],• 79954000-6 [Υπηρεσίες οργάνωσης πάρτι],• 79955000-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης επιδείξεων μόδας],• 79956000-0 [Υπηρεσίες οργάνωσης εμπορικών εκθέσεων και εκθέσεων]	Διοικητικές κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές και πολιτιστικές υπηρεσίες
75300000-9	Υπηρεσίες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης (1)
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Υπηρεσίες παροχής επιδομάτων

Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α' (2)

98000000-3· 98120000-0· 98132000-7· 98133110-8¹ και 9813000-3	Λοιπές κοινοτικές, κοινωνικές και ατομικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών παρεχόμενων από συνδικαλιστικές οργανώσεις, πολιτικές οργανώσεις, οργανώσεις νέων και λοιπές υπηρεσίες συλλογικών οργανώσεων
98131000-0	Θρησκευτικές υπηρεσίες
<ul style="list-style-type: none">• 55100000-1 έως 55410000-7· 55521000-8 έως 55521200-0, 55521000-8 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας ιδιωτικών οικιών με έτοιμα φαγητά],• 55521100-9 [Υπηρεσίες παροχής γευμάτων κατ' οίκον από την κοινωνική πρόνοια],• 55521200-0 [Υπηρεσίες παράδοσης γευμάτων],• 55520000-1 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας],• 55522000-5 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας εταιρειών μεταφορών με έτοιμα γεύματα],• 55523000-2 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας άλλων επιχειρήσεων ή ιδρυμάτων με έτοιμα γεύματα],• 55524000-9 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας σχολείων με έτοιμα γεύματα],• 55510000-8 [Υπηρεσίες καντίνας],• 55511000-5 [Υπηρεσίες καντίνας και άλλες υπηρεσίες καφετέριας περιορισμένης πελατείας],• 55512000-2 [Υπηρεσίες διαχείρισης καντίνας],• 55523100-3 [Υπηρεσίες σχολικών γευμάτων]	Υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων
79100000-5 έως 79140000-7· 75231100-5·	Νομικές υπηρεσίες στον βαθμό που δεν αποκλείονται βάσει του άρθρου 10 στοιχείο δ)
75100000-7 έως 75120000-3· 75123000-4¹ · 75125000-8 έως 75131000-3	Λοιπές διοικητικές και κρατικές υπηρεσίες
75200000-8 έως 75231000-4	Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο
75231210-9 έως 75231230-5· 75240000-0 έως 75252000-7· 794300000-7· 98113100-9	Υπηρεσίες που σχετίζονται με φυλακές, δημόσιας ασφάλειας και διάσωσης, στο βαθμό που δεν αποκλείονται, βάσει του άρθρου 10 περίπτωση η)

Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Α' (3)

<ul style="list-style-type: none">• 79700000-1 έως 79721000-4 [Υπηρεσίες ερευνών και ασφάλειας, Υπηρεσίες ασφάλειας, Υπηρεσίες παρακολούθησης συστημάτων συναγερμού, Υπηρεσίες φύλαξης, Υπηρεσίες επιτήρησης, Υπηρεσίες συστήματος ανίχνευσης, Υπηρεσίες ανεύρεσης φυγόδικων, Υπηρεσίες περιπόλου, Υπηρεσίες παράδοσης υπηρεσιακού διακριτικού σήματος, Ανακριτικές υπηρεσίες και Υπηρεσίες γραφείου ιδιωτικής αστυνομίας]• 79722000-1 [Υπηρεσίες γραφολογίας],• 79723000-8 [Υπηρεσίες ανάλυσης απορριμμάτων]	Υπηρεσίες ερευνών και ασφαλείας
98900000-2 [Παροχή υπηρεσιών από οργανισμούς και φορείς εκτός επικράτειας] και 98910000-5 [Παροχή ειδικών υπηρεσιών προς διεθνείς οργανισμούς και φορείς]	Διεθνείς υπηρεσίες
<ul style="list-style-type: none">• 64000000-6 [Υπηρεσίες ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών],• 64100000-7 [Υπηρεσίες κρατικών κα ιδιωτικών ταχυδρομείων],• 64110000-0 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες],• 64111000-7 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν εφημερίδες και περιοδικά],• 64112000-4 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν επιστολές],• 64113000-1 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν δέματα],• 64114000-8 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες συναλλαγής με το κοινό],• 64115000-5 [Υπηρεσίες ενοικίασης ταχυδρομικών θυρίδων],• 64116000-2 [Υπηρεσίες ποστ ρεσάντ],• 64122000-7 [Υπηρεσίες ενδοϋπηρεσιακής αλληλογραφίας και ταχυδρόμησης]	Ταχυδρομικές υπηρεσίες
50116510-9 [Υπηρεσίες αναγόμωσης ελαστικών], 71550000-8 [Υπηρεσίες σιδηρουργού]	Διάφορες υπηρεσίες

Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες (άρθρο 110)

- οι Α/Α μπορεί να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης ΔΣ σε **υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες** του άρ. 107 με κωδικούς CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, από 85000000-9 έως 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8 σε **Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.)** που:
- 1) είναι εγγεγραμμένες στο **Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας** της παρ. 1 του άρθ. 14 του ν. 4019/2011, όπως ισχύει και
 - 2) έχουν ως **κύριο σκοπό** (από το καταστατικό τους), την επαγγελματική και κοινωνική ένταξη **ατόμων με αναπηρία ή μειονεκτούντων** προσώπων και **εφόσον**
 - 3) **περισσότεροι από το 30% των εργαζομένων** της επιχείρησης είναι εργαζόμενοι με αναπηρία ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι

Ορισμοί – ΔΣ Μελετών & των υπηρεσιών τους», «Μελέτη» (παρ. 1[9α], παρ. 3[6 α&β])

«ΔΣ εκπόνησης μελετών & των υπηρεσιών τους»

- εκπόνησης μελέτης ή παροχής γνώσεων και ικανοτήτων (κατά την έννοια των στοιχ. α' & β, αντίστοιχα, της παρ. 3(6) του άρ. 2, σύμφωνα με το Παράρτ. Ι του Προσαρτ. Γ', όταν αυτά δεν παρέχονται από το προσωπικό της Α/Α

«Μελέτη»

- το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που **αποβλέπει** στην παραγωγή ή επέμβαση ή στο σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους ανάπτυξης και σχεδιασμού του ευρύτερου χώρου
- αυτή έχει την απαιτούμενη έκταση και το βάθος, απεικονίζεται και παραδίδεται με συγκεκριμένη συμφωνημένη μορφή (κατά τρόπο ώστε να μην εξαντλείται στην καταγραφή δεδομένων, αλλά, μέσω της επεξεργασίας και της επιστημονικής ανάλυσής τους, να προβαίνει στη διατύπωση συμπερασμάτων ή την υποβολή προτάσεων)

Ορισμοί – «Τεχνικές υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» (παρ. 3[6β])

«τεχνικές και
λοιπές
συναφείς
επιστημονικές
υπηρεσίες»

- η παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων **επί ορισμένου χρόνου** (είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας)
- **αντικείμενο** (πάντα η υποβοήθηση της A/A):
 - **α)** στη σύνταξη τευχών διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή υπηρεσίας,
 - **β)** στον έλεγχο και επίβλεψη έργου ή μελέτης,
 - **γ)** στη υποστήριξη της A/A στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και τη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου
- **CPV:** από 71 κυρίως, 79, 90, 70 και 72

Ορισμοί - Μελέτες (παρ. 3[6α], [11-14])

Κύρια Μελέτη:

- έχει ως αντικείμενο τον ίδιο το σχεδιασμό του έργου ή την παροχή υπηρεσίας αυτοτελώς ή συνδυασμένα με άλλη κύρια μελέτη

Σύνθετη Μελέτη:

- περιλαμβάνει, περισσότερες από μία, κύριες μελέτες και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες

Υποστηρικτικές μελέτες & έρευνες:

- οι επί μέρους μελέτες και έρευνες που είναι απαραίτητες για το σχεδιασμό έργου ή την παροχή υπηρεσίας, δεν έχουν, όμως, ως αντικείμενο τον ίδιο τον σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας

Πολύπλοκο ή Σύνθετο έργο:

- για την εκτέλεση του οποίου απαιτείται, πέραν των αναγκαίων υποστηρικτικών μελετών, να έχουν εκπονηθεί και εγκριθεί τουλάχιστον δύο κύριες μελέτες που ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες μελετών της παρ. 3.(15) του άρ. 2

Κατηγορίες μελετών (παρ. 3(15) άρ. 2 & Παράρτ. Ι του Προσαρτ. Γ', Π.Δ. 541/1978)

- (1) Χωροταξικές και ρυθμιστικές μελέτες
- (2) Πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες
- (3) οικονομικές μελέτες
- (4) κοινωνικές μελέτες
- (5) μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας
- (6) αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων
- (7) ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες (Διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, μνημείων, αποκατάστασης-διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων και οικισμών και τοπίου)
- (8) στατικές μελέτες
- (9) Μηχανολογικές, ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες
- (10) Μελέτες συγκοινωνιακών έργων (οδών, σιδηροδρομικών γραμμών, μικρών τεχνικών έργων, έργων υποδομής αερολιμένων και κυκλοφοριακές)
- (11) Μελέτες λιμενικών έργων
- (12) Μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναέριων)
- (13) Μελέτες υδραυλικών έργων
- (14) Ενεργειακές μελέτες (θερμοηλεκτρικές, υδροηλεκτρικές, πυρηνικές, ΑΠΕ)
- (15) Βιομηχανικές μελέτες
- (16) Μελέτες τοπογραφίας
- (17) Χημικές μελέτες και έρευνες
- (18) Μελέτες Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων
- (19) Μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες
- (20) Γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες,
- (21) Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες
- (22) Εδαφολογικές μελέτες και έρευνες
- (23) Γεωργικές μελέτες
- (24) Δασικές μελέτες
- (25) Μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου
- (26) Αλιευτικές μελέτες
- (27) Περιβαλλοντικές μελέτες και
- (28) Μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων

Πίνακας αντιστοίχισης ΜΕΚ, κατηγορίας έργου και μελέτης (από Υ.Α. ΔΝΣΒ' /οικ.40185/ΦΝ 466/25.05.2018)

Κατηγορίες Σώματος Ειδικών Επιμετρητών	Αντιστοίχιση με ΜΕΚ & κατηγορίες έργου	Αντιστοίχιση με κατηγορίες μελετητών
Οδοποιία	Οδοποιία	1, 10, 16
Οικοδομικά	Οικοδομικά	6, 7, 8, 2
Υδραυλικά	Υδραυλικά	13, 16
Λιμενικά	Λιμενικά	11
Ηλεκτρομηχανολογικά	Ηλεκτρομηχανολογικά	9
Υδραυλικά υπό πίεση	Υδραυλικά υπό πίεση	9
Βιομηχανικά Ενεργειακά	Βιομηχανικά	14, 15
	Ενεργειακά	
Πλωτών Έργων και Εγκαταστάσεων Ναυπηγείων	Πλωτών Έργων και Εγκαταστάσεων Ναυπηγείων	12
Σηράγγων Αποκαλύψεως Μεταλλείων και Γεωτρήσεων	Σηράγγων	19, 20, 21
	Αποκαλύψεως Μεταλλείων	
	Γεωτρήσεων	
Καθαρισμού και Επεξεργασίας Νερού, Υγρών, Στερεών και Αερίων Αποβλήτων	Καθαρισμού και Επεξεργασίας Νερού, Υγρών, Στερεών και Αερίων Αποβλήτων	17, 18, 27
Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού	Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού	28
Πρασίνου	Πρασίνου	22, 24, 25

Διαγωνισμοί μελετών (περ. 23) - Ειδικά CPV

«Διαγωνισμοί μελετών»

- υποχρέωση, όταν θέλει να αποκτήσει ένα «αξιόλογο» έργο στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων μηχανικού, **να προηγείται** μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από **κριτική επιτροπή** έπειτα από διαγωνισμό, **με ή χωρίς την απονομή βραβείων** (βλ. αντίστοιχη παρουσίαση)

χρήσιμα CPV (που δεν ανήκουν στο Προσάρτημα Γ)

- **71314300-5** Υπηρεσίες παροχής συμβουλών σχετικά με την ενεργειακή απόδοση
- **71621000-7** Υπηρεσίες τεχνικής ανάλυσης ή παροχής συμβουλών
- **79400000-8** Υπηρεσίες παροχής γενικών επιχειρηματικών συμβουλών και συμβουλών σε θέματα διαχείρισης
- **79410000-1** Υπηρεσίες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και συμβουλών σε θέματα διαχείρισης
- **79415200-8** Υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε θέματα σχεδιασμού
- **79132000-8** Υπηρεσίες πιστοποίησης
- **79930000-2** Ειδικές υπηρεσίες μελετών

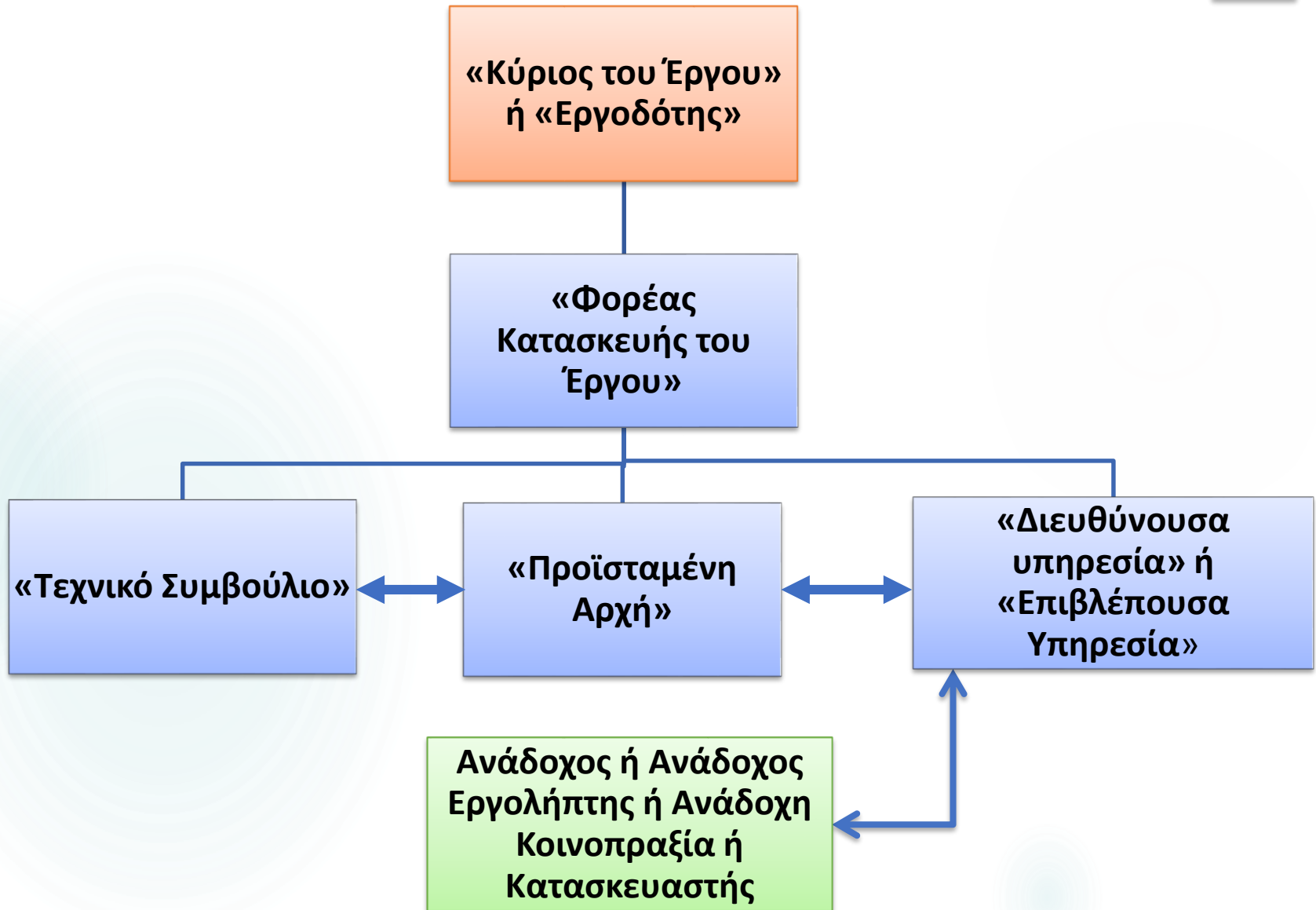
Ορισμοί στις ΔΣ Έργων (παρ. 2)

- 1) **«Κύριος του Έργου» ή «Εργοδότης»:** το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, για λογαριασμό του οποίου καταρτίζεται η δημόσια σύμβαση ή κατασκευάζεται το έργο
- 2) **«Φορέας κατασκευής του έργου»:** η αρμόδια Α/Α ή υπηρεσία αυτής που έχει την ευθύνη υλοποίησης του έργου
- 3) **«Προϊσταμένη Αρχή»:** η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που εποπτεύει την κατασκευή του ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης
- 4) **«Διευθύνουσα υπηρεσία» ή «Επιβλέπουσα Υπηρεσία»:** η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου

Ορισμοί στις ΔΣ Έργων (παρ. 2)

- 5) **«Τεχνικό Συμβούλιο»:** το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη αρχή,
- 6) **«επιτελεστικότητα»:** το σύνολο των μετρήσιμων ιδιοτήτων ενός έργου, οι οποίες αναφέρονται στην ταυτόχρονη ύπαρξη ασφάλειας, λειτουργικότητας και αισθητικής εμφάνισης για την τεχνική διάρκεια ζωής του
- 7) **Ανάδοχος ή Ανάδοχος Εργολήπτης ή Ανάδοχη Κοινοπραξία ή Κατασκευαστής:** είναι το φυσικό πρόσωπο ή η κατασκευάστρια εταιρία που θα κληθεί μετά την υπογραφή της σύμβασης να κατασκευάσει το έργο
- 8) **Εργολαβική Σύμβαση ή Σύμβαση Έργου:** η γραπτή συμφωνία μεταξύ φορέα κατασκευής του έργου και αναδόχου κατασκευής

Σχέσεις

Ορισμοί στις ΔΣ Μελετών & υπηρεσιών τους (παρ. 3)

- 1) **«Κύριος του Έργου»** (ΚτΕ): το Δημόσιο ή άλλος φορέας του δημόσιου τομέα, στον οποίο ανήκει το έργο για το οποίο εκπονούνται μελέτες και παρέχονται τεχνικές υπηρεσίες
- 2) **«Εργοδότης»**: η Α/Α που καταρτίζει σύμβαση μελέτης ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών με τον ανάδοχο είτε για λογαριασμό της είτε για τον ΚτΕ
- 3) **«Προϊσταμένη Αρχή»**: παρομοίως με τα έργα
- 4) **«Διευθύνουσα Υπηρεσία»**: η τεχνική υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της συναφθείσας σύμβασης, υπό την εποπτεία της Προϊσταμένης Αρχής
- 5) **«Τεχνικό συμβούλιο»**: παρομοίως με τα έργα
- 6) **«Φυσικό αντικείμενο»** της σύμβασης: η μελέτη ή η τεχνική υπηρεσία, που προσδιορίζεται από τη σύμβαση, ως το ζητούμενο αποτέλεσμα αυτής

Ορισμοί στις ΔΣ Μελετών & υπηρεσιών τους (συν.)

- 7) **«Προεκτιμώμενη αμοιβή»:** το προεκτιμώμενο από την Α/Α χρηματικό ποσό για την ολοκλήρωση των προκηρυσσόμενων μελετών ή τεχνικών υπηρεσιών
- 8) **«Συμβατική αμοιβή»:** νοείται το καθοριζόμενο με την προκήρυξη κατ' αποκοπή τίμημα όταν δεν προβλέπεται υποβολή οικονομικής προσφοράς και η οικονομική προσφορά του αναδόχου στις λοιπές περιπτώσεις συμβάσεων μελετών και συμβάσεων παροχής τεχνικών υπηρεσιών
- 9) **«Τελική αμοιβή»:** το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή για το εκτελεσμένο αντικείμενο της σύμβασης
- 10) **«Μονάδες φυσικού αντικειμένου»:** οι χαρακτηριστικές για κάθε αντικείμενο σύμβασης μοναδιαίες διαστάσεις του, πολλαπλάσια των οποίων το συνθέτουν και ορίζουν το μέγεθός του κατά κύριο λόγο, όπως χιλιόμετρα οδού, επιμέρους αυτοτελείς δομικές κατασκευές (γέφυρες, σήραγγες, οχετούς, ανισόπεδους κόμβους και διαβάσεις), τετραγωνικά μέτρα κτιρίων ή αποτυπώσεων ή οι μονάδες του χρόνου που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης

Ορισμοί – «Έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «Έγγραφο της σύμβασης» (περ. 14, παρ. 1 άρ. 2, βλ. και άρ. 53)

- **κάθε έγγραφο** το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η Α/Α με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης. **Ενδεικτικά** περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Προκήρυξη, Προκαταρκτική Προκήρυξη (ενημέρωσης ή και ως μέσο προκήρυξης κατά περίπτωση), **Διακήρυξη ή Πρόσκληση σε διαπραγμάτευση** (στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης), **ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ** (κατά περίπτωση), **Τεχνικές Προδιαγραφές, Τεχνική Περιγραφή, Υποδείγματα** για την προσκόμιση εγγράφων από τους ΟΦ, **Γενικές και Ειδικές Υποχρεώσεις** και τυχόν πρόσθετα έγγραφα, συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η Α/Α, **Σχέδιο της σύμβασης** μετά των παραρτημάτων αυτής και **Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων** των εφαρμοστέων τεχνικών προδιαγραφών

ΔΣ ορισμοί – ΚΔΑ, ΚΑΑ, ΕΚΑΑ (περ. 15-18)

«Κεντρικές Δραστηριότητες Αγορών» (ΚΔΑ):

- δραστηριότητες, που προορίζονται για Α/Α ή Α/Φ, που διεξάγονται σε **μόνιμη βάση** με μία από τις παρακάτω μορφές:
 - α) της απόκτησης αγαθών ή/και υπηρεσιών
 - β) της ανάθεσης ΔΣ ή της σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες

«Κεντρική Αρχή Αγορών» (ΚΑΑ):

- μία Α/Α ή Α/Φ που παρέχει **κεντρικές δραστηριότητες αγορών** και ενδεχομένως, **επικουρικές δραστηριότητες αγορών**

«Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών» (ΕΚΑΑ):

- **οι ΚΑΑ** οι οποίες είναι επιπλέον αρμόδιες για τον εθνικό σχεδιασμό, προγραμματισμό, καθώς και συντονισμό κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών όλων των λοιπών ΚΑΑ

Καταργήσεις πρότερου νομικού καθεστώτος (άρθρα 3, 376, 377, 379)

- 1) **κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη αντίθετη με τις διατάξεις του, όπως:**
ν. 3669/2008 (ΚΔΕ), ν. 3316/2005 (μελέτες), Π.Δ. 60/2007, Π.Δ. 59/2007, Π.Δ. 118/2007, Π.Δ. 28/1980, ΕΚΠΟΤΑ, Π.Δ. 4/2002 (τεχνική βοήθεια), άρθρα 133-134 του ν. 4270/2014 (δημόσιου λογιστικού), ν. 3886/2010 κτλ.
- 1) η υποχρέωση δημοσίευσης στο **ΦΕΚ**, σε **ημερήσιες ή οικονομικές εφημερίδες** πανελλήνιας κυκλοφορίας (& στο τοπικό/περιφερειακό τύπο από 01/01/2021)
- 2) **επιμέρους κανονισμοί ΔΕΚΟ, ΝΠΙΔ και ΑΕ**
 - **οι διαδικασίες που είχαν ξεκινήσει πριν την έναρξη ισχύος του, οι οποίες συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο σύναψης**

Εξαιρέσεις εφαρμογής Βιβλίου Ι (άρθρα 3, 7-12, 15-17)

- **δημόσιες λειτουργίες**, π.χ. δημόσια τάξη: αστυνόμευση, πυρόσβεση, υπηρεσίες φυλακών, Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης) - άρθρο 3
- όταν εφαρμόζεται το **Βιβλίο II**
- συμβάσεις **διάθεσης ή εκμετάλλευσης** δημόσιων δικτύων επικοινωνιών ή παροχή στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (άρθρο 8)
- συμβάσεις και διαγωνισμοί μελετών που **ανατίθενται/διοργανώνονται** **δυνάμει διεθνών κανόνων** (άρθρο 9)
- συμβάσεις **άμυνας, ασφάλειας και κυβερνοασφάλειας** που έχει εφαρμογή το Β' Μέρος Ν.3978/2011, ή το άρ. 346 ΣΛΕΕ ή είναι **απόρρητες** – άρ. 15-17

Εξαιρέσεις εφαρμογής Βιβλίου Ι (2)

- **συγκεκριμένες συμβάσεις υπηρεσιών** (ενδεικτικά: αγορά ή μίσθωση ακινήτων, υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού, νομικές υπηρεσίες, συμβάσεις εργασίας και οι υπηρεσίες πολιτικής άμυνας και προστασίας από ΜΚΟ ή ενώσεις που εμπίπτουν στους ακόλουθους κωδικούς CPV: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 και 85143000-3 [**πλην των υπηρεσιών ασθενοφόρων για τη διακομιδή ασθενών**], δημόσιες επιβατικές μεταφορές με σιδηρόδρομο ή μετρό, πολιτικών εκστρατειών κομμάτων) – [άρθρο 10](#)
- **βάσει αποκλειστικού δικαιώματος** από Α/Α σε Α/Α που παρέχεται δυνάμει διάταξης νόμου ή δημοσιευμένης διοικητικής πράξης, εφόσον είναι σύμφωνες με ΣΛΕΕ ([άρθρο 11](#))

Εξαιρέσεις εφαρμογής Βιβλίου Ι άρθρο 12, (βλ. και άρθρο 43)

➤ πάσης φύσεως **συμβάσεις ή συμφωνίες** που ανατίθενται: (**ενσωμάτωση νομολογίας ΔΕΕ**)

1) από **1 Α/Α σε 1 ν.π. ΙΔ ή ΔΔ** - ("in house" συμβάσεις)

2) μεταξύ **2 ή περισσότερων Α/Α**

3) με **προγραμματική σύμβαση** δυνάμει ειδικών διατάξεων:

α) άρ. 12 του π.δ. 30/96, β) άρ. 223 & 225 του ν. 3463/06, γ) άρ. 22 & 32 του ν. 3614/07, δ) άρ. 99 & 100 του ν. 3852/10, ε) άρ. 12 του ν. 4019/11 και στ) **άρ. 44 του Ν. 4412/16** (Τεχνική Επάρκεια)

Από μία Α/Α σε ένα ν.π. Ιδ ή ΔΔ

➤ εάν συντρέχουν κάποιες σωρευτικές προϋποθέσεις

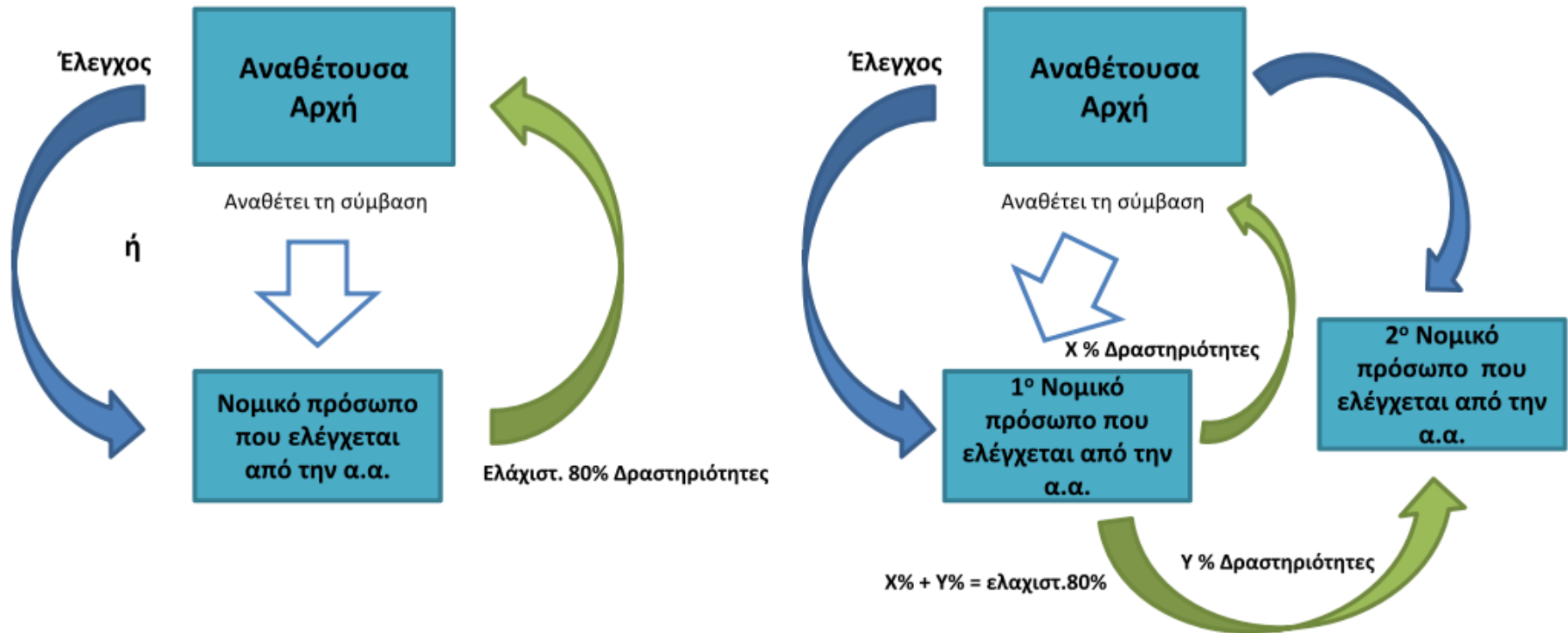
α) η Α/Α ασκεί επί του ν.π. έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών,

β) περισσότερο από το 80% των δραστηριοτήτων του ελεγχόμενου ν.π.

διεξάγεται κατά την εκτέλεση καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί από την ελέγχουσα Α/Α ή άλλα νομικά πρόσωπα που ελέγχει η εν λόγω Α/Α, και

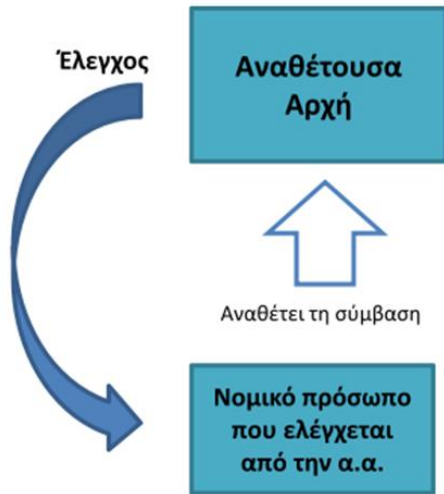
γ) δεν υπάρχει άμεση συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων στο ελεγχόμενο ν.π., εξαιρουμένων των μορφών συμμετοχής ιδιωτικών κεφαλαίων χωρίς δυνατότητα ελέγχου ή δικαιώματος αρνησικυρίας που απαιτούνται από διατάξεις νόμου και δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο

Ενδεικτικές περιπτώσεις συνεργασίας

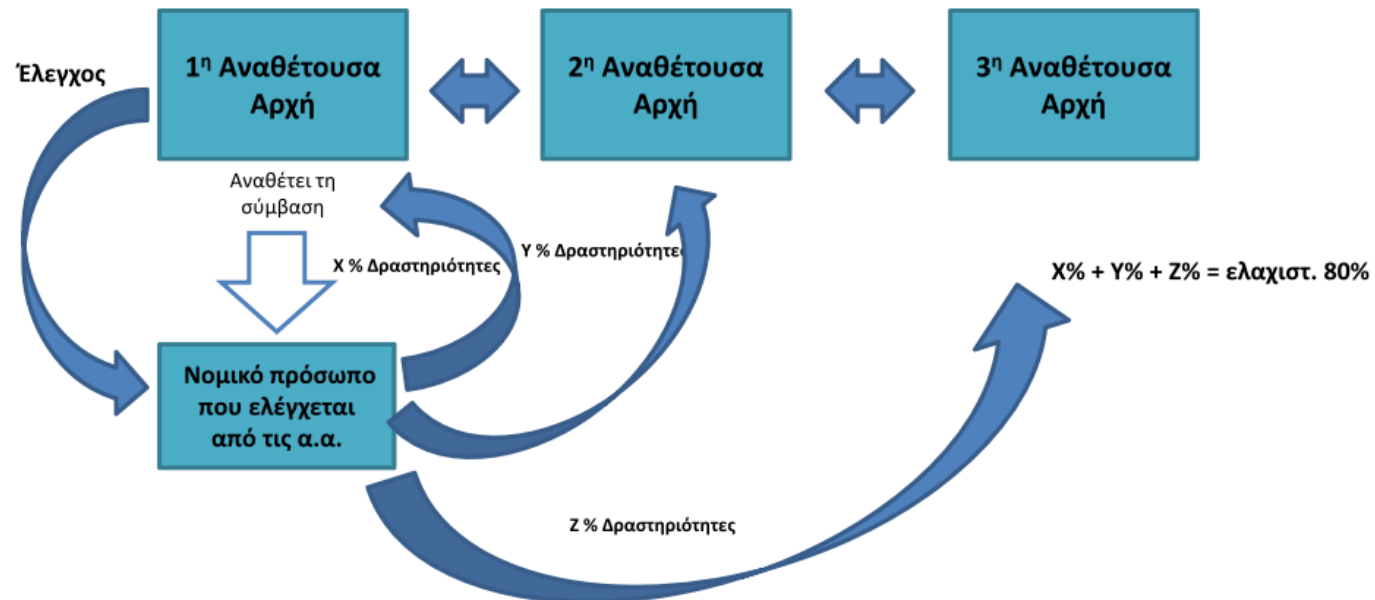
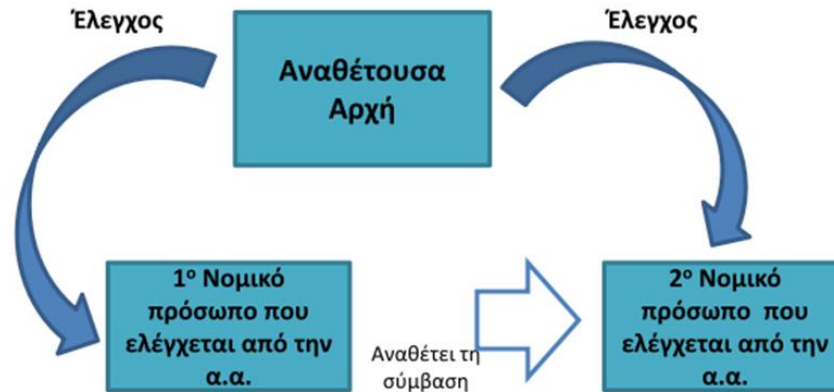

Ενδεικτικές περιπτώσεις συνεργασίας (2)

Αντίστροφη-κάθετη θεσμοθετημένη συνεργασία

Οριζόντια θεσμοθετημένη συνεργασία

Μεταξύ δύο ή περισσότερων Α/Α

- εφόσον πληρούνται **σωρευτικά** οι κατωτέρω προϋποθέσεις:
 - α) η σύμβαση εγκαθιδρύει ή υλοποιεί συνεργασία μεταξύ των συμμετεχουσών Α/Α η οποία αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες που οφείλουν να εκτελούν οι εν λόγω αρχές παρέχονται για την επίτευξη των **κοινών τους στόχων**
 - β) η υλοποίηση της συνεργασίας αυτής εξυπηρετεί **αποκλειστικά σκοπούς δημοσίου συμφέροντος** και
 - γ) οι συμμετέχουσες Α/Α εκτελούν στην ελεύθερη αγορά **λιγότερο από το 20% των δραστηριοτήτων** που αφορά η συνεργασία

Μεταξύ δύο ή περισσότερων Α/Α (2)

- για τον προσδιορισμό του ποσοστού των δραστηριοτήτων λαμβάνεται υπόψη ο μέσος συνολικός κύκλος εργασιών ή άλλο ενδεδειγμένο μέτρο βάσει δραστηριοτήτων, όπως το κόστος που βαρύνει το συγκεκριμένο ν.π. ή Α/Α όσον αφορά τις υπηρεσίες, τα αγαθά και τα έργα κατά την **Ζετία που προηγείται** της ανάθεσης της σύμβασης
- αν, λόγω της ημερομηνίας κατά την οποία δημιουργήθηκε ή άρχισε τις δραστηριότητές του το συγκεκριμένο ν.π. ή Α/Α ή λόγω αναδιοργάνωσης των δραστηριοτήτων του, ο κύκλος εργασιών ή άλλο μέτρο βάσει δραστηριοτήτων, όπως το κόστος, δεν διατίθεται για την τελευταία Ζετία ή δεν είναι πλέον κατάλληλο → μέσω προβολών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

Παράδειγμα προγραμματικής σύμβασης μεταξύ 2 Α/Α

- με τις διατάξεις του Κεφ. Α' του ν. 4674/2020 θεσμοθετούνται σειρά ειδικών διατάξεων με τις οποίες προβλέπονται **προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ των ΟΤΑ και των Αναπτυξιακών Οργανισμών** και οι δύο Α/Α)
- η σύναψη αυτών βρίσκει έρεισμα στις διατάξεις του **άρθρου 12** του ν. 4412/2016 και ως **σύμβαση οριζόντιας συνεργασίας μεταξύ Α/Α** μπορεί να εξαιρείται από τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων
- η **αρμοδιότητα για την απόφαση σύναψης** προγραμματικών συμβάσεων ανήκει για τους μεν **δήμους** στην Οικονομική Επιτροπή (περ. κγ' της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 3852/2010), για τις δε **περιφέρειες** στο οικείο περιφερειακό συμβούλιο (κατά το τεκμήριο της γενικής αποφασιστικής αρμοδιότητας)

Παράδειγμα προγραμματικής σύμβασης μεταξύ 2 Α/Α (2)

- και οι δύο σκοπεύουν στην από κοινού εκτέλεση της δημόσιας αποστολής τους, η οποία είναι η υλοποίηση και εφαρμογή της αναπτυξιακής προοπτικής της τοπικής κοινωνίας
- η σύναψη προγραμματικής σύμβασης μεταξύ τους **προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου**, από την αιτιολογική σκέψη της οποίας διαφαίνεται η ανακύπτουσα επιτακτική ανάγκη της εύρυθμης εκτέλεσης δημόσιας υπηρεσίας και η εξ αυτής εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, η οποία μάλιστα δεν μπορεί να παρασχεθεί με άλλο τρόπο
- εκ της συνάψεως της προγραμματικής σύμβασης και εφόσον τηρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, **δεν προκαλείται στρέβλωση του ανταγωνισμού έναντι των ιδιωτικών φορέων**, αλλά αντιθέτως εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον, το οποίο εν προκειμένω συνυφαίνεται με την εύρυθμη εκτέλεση της δημόσιας αποστολής και λειτουργίας των ΟΤΑ και την αποτελεσματικότερη κατανομή των πόρων που οι συμβαλλόμενοι διαθέτουν

Παράδειγμα προγραμματικής σύμβασης μεταξύ 2 Α/Α (3)

- 1) με τη σύναψη των εν λόγω προγραμματικών συμβάσεων **κανένας ιδιωτικός πάροχος υπηρεσιών δεν περιέρχεται σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών** του, δεδομένου ότι οι συμβαλλόμενοι, ως Α/Α, **οφείλουν** κατά τις συναλλαγές τους με τρίτους, οι οποίες είναι ενδεχομένως αναγκαίες για την επιτέλεση των καθηκόντων που απορρέουν από τη σύμβαση, **να τηρούν τις διατάξεις περί σύναψης ΔΣ**
- 2) ο **μη κερδοσκοπικός χαρακτήρας** του νομικού προσώπου (εν προκειμένω των Αναπτυξιακών Οργανισμών) δεν συνεπάγεται απαραίτητα και την έλλειψη οιασδήποτε δραστηριότητας, στο πλαίσιο του καταστατικού του, η οποία μπορεί να φέρει οικονομικό αποτέλεσμα, όταν τα έσοδα διατίθενται για την κάλυψη του κοινωφελούς σκοπού του

Προσυμβατικός έλεγχος Ελ. Συν. (παρ. 4 άρ. 324 ν. 4700/2020)

- στην **παρ. 4** παρατίθενται οι **ειδικές κατηγορίες συμβάσεων** που υπάγονται σε προσυμβατικό έλεγχο από το Ελ.Συν.
- σε σχέση με πριν ενοποιεί τις σήμερα εγκατεσπαρμένες σε διάφορα νομοθετήματα διατάξεις (βλ. άρ. 100 παρ. 1 του ν. 3852/2010, 21 παρ. 1 του ν. 3879/2010, 6 παρ. 1 του ν. 4430/2016 κ.ά.) για την υπαγωγή των **προγραμματικών συμβάσεων** στον έλεγχο, ο οποίος, μολονότι οι συμβάσεις αυτές προβλέπονται από τον νόμο ως συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ δημοσίων φορέων, χωρίς επαχθή αιτία, κρίνεται αναγκαίος, ακριβώς προς τον **σκοπό της διαπίστωσης** ότι πράγματι ενέχουν τέτοιο χαρακτήρα και **δεν υποκρύπτουν την ανάθεση δημόσιας σύμβασης**

Επιδοτούμενες συμβάσεις ([άρθρο 13](#)), Υπηρεσίες E&A ([άρθρο 14](#))

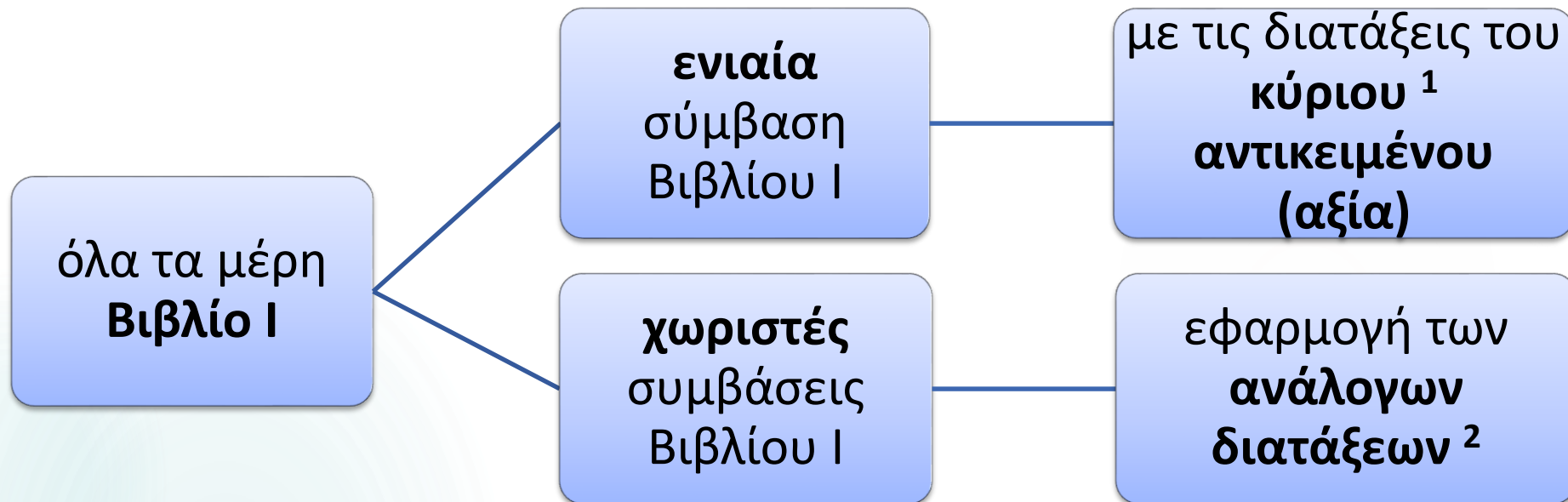
➤ το **Βιβλίο Ι** εφαρμόζεται στη ανάθεση συμβάσεων:

- 1) έργων, μελετών & των υπηρεσιών** τους, όταν δεν αναθέτουν οι ίδιες την επιδοτούμενη σύμβαση (> 50%) ή όταν αναθέτουν αυτή εξ ονόματος και για λογαριασμό άλλων Α/Α (π.χ. όπως κάνει η Κτ.Υπ.)
- 2) υπηρεσιών έρευνας & ανάπτυξης** (CPV: 73000000-2 έως 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 και 73430000-5), μετά από **σύμφωνη γνώμη Τεχνικού Συμβουλίου που όμως δεν απαιτείται** για τους ειδικούς λογαριασμούς κονδυλίων έρευνας των ΑΕΙ, των Ερευνητικών Κέντρων και της ΓΓΕΤ, καθώς και για τις ΕΚΑΑ (πχ. ΓΓΕ&ΠΚ κτλ.) του [άρθρου 41](#)

Βιβλίο Ι - Γενικοί Κανόνες

➤ Μεικτές Συμβάσεις	4
➤ Κατώτατα όρια	5
➤ Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας ΔΣ	6
➤ Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης ΔΣ	18
➤ Οικονομικοί φορείς (στην επόμενη παρουσίαση)	19
➤ Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα	20
➤ Εχεμύθεια	21
➤ Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες	22
➤ Ονοματολογίες (CPV)	23
➤ Συγκρούσεις συμφερόντων	24

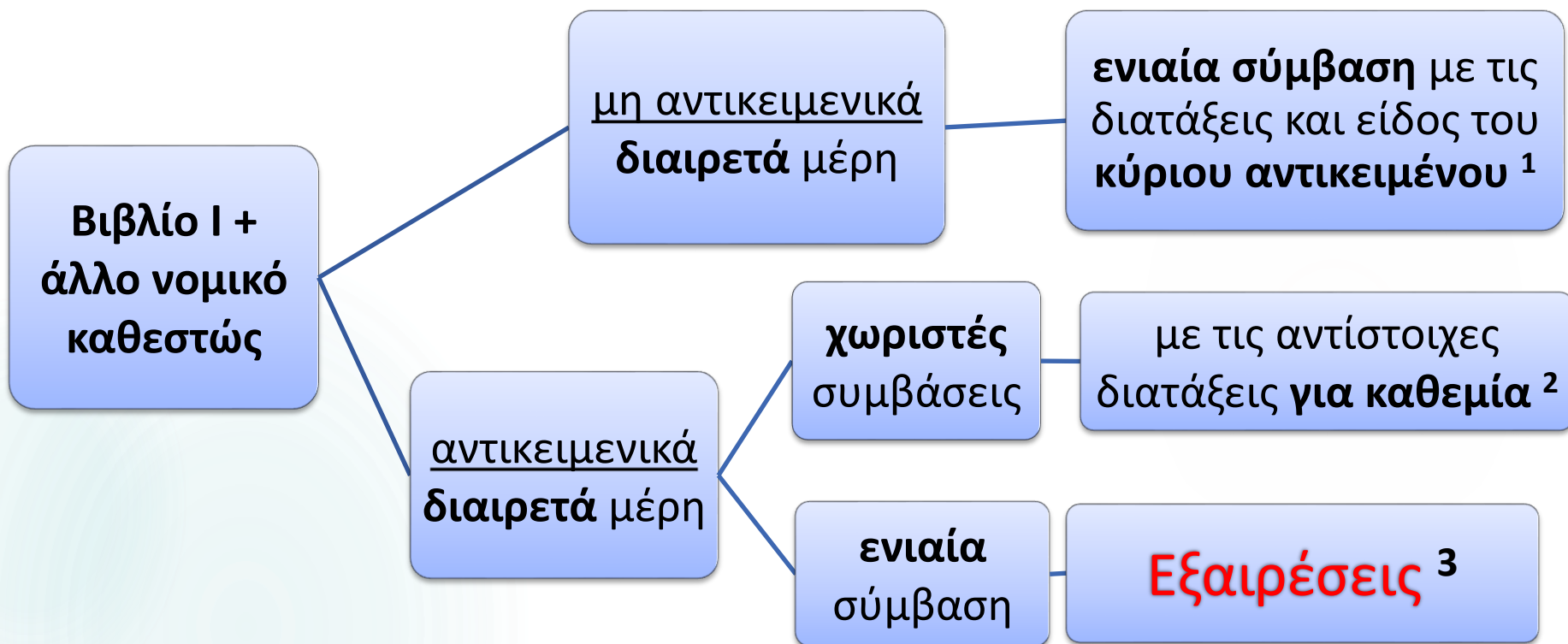
Μεικτές Συμβάσεις - ΜΣ (άρθρο 4, παρ.2)

¹ **αν μέρος έργο** → συνήθως έργο, μετά από σύμφωνη γνώμη αρμόδιου ΤΣ της Α/Α για **κάτω ορίων** με κοινοποίηση στην ΓΓΥ, ή Τ.Σ. Έργων της ΓΓΥ **για άνω ορίων**)

² εφαρμογή των διατάξεων του νομικού πλαισίου του **είδους σύμβασης**, των **ορίων άρθρου 5 & του προσυμβατικού ελέγχου ΕΛ.ΣΥΝ.** για κάθε σύμβαση ως να είχε ε.α. τη συνολική της ΜΣ (άρθρο 6)

Μεικτές Συμβάσεις (άρθρο 4, παρ.3-6)

¹ Εκτιμώμενη αξία. Εάν όμως... μέρος έργο, βλ. προηγούμενη διαφάνεια, ...άμυνας, ασφάλειας κτλ. βλ. "Εξαιρέσεις")

² εφαρμογή των διατάξεων του νομικού πλαισίου του **είδους σύμβασης**, των **ορίων άρθρου 5 & του προσυμβατικού ελέγχου ΕΛ.ΣΥΝ.** για κάθε σύμβαση ως να είχε ε.α. τη συνολική

³ βλ. επόμενη διαφάνεια

Αντικειμενικά διαιρετά μέρη → Ενιαία σύμβαση → **Εξαιρέσεις**

- πάντα **Βιβλίο I**, ανεξαρτήτως αξίας μερών της σύμβασης, εκτός εάν:
 - i. μέρος αφορά **άμυνα και ασφάλεια** του [άρ. 16](#) → ανάθεση σύμφωνα με το [άρ. 346 της ΣΛΕΕ](#) (άνω ορίων) ή το Β' μέρος του [ν. 3978/2011](#) (κάτω ορίων)
 - ii. μέρος αφορά **έργο παραχώρησης** → **Βιβλίο I** **μόνο εάν** η ε.α. του μέρους της σύμβασης που υπάγεται στο Βιβλίο I είναι **≥ από το όριο του [άρ. 5](#)**, ειδάλλως εφαρμογή του [N. 4413/2016](#)
 - iii. μέρος αφορά **Βιβλίο II** → εφαρμογή [άρ. 225 & 226 Βιβλίου II](#) → **Βιβλίο I** με την ίδια προϋπόθεση του ii. ειδάλλως → **Βιβλίο II**

Μελέτες Περίπτωσης

- τι είδους ΔΣ είναι η: (Μ: Μεικτή, Π: «προμήθεια», Υ: «υπηρεσία», Ε: «έργο», Μ: «μελέτη», ΤΥ: «τεχνικές υπηρεσίες»)

Διοργάνωση και υλοποίηση συναυλίας Συμφωνικής Ορχήστρας	Υ (μπορεί να είναι και Μ με Π)
Προμήθεια οχημάτων	Π
Προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση μεταφερομένων σε τμήματα οικίσκων τύπου container, ετοιμών προς χρήση	Π αλλά και ως Ε
Μίσθωση λεωφορείων για μεταφορά	Π
Προμήθεια ανταλλακτικών και παροχή υπηρεσιών συντήρησης	Π ή Υ (μεικτή)
Προμήθεια ηχοπετασμάτων	Ε ή Π κατά περίπτωση
Προμήθεια εξοπλισμού με σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing)	Π
Παροχή υπηρεσιών θεατρολόγου στο πλαίσιο θεατρικών πολιτιστικών εκδηλώσεων στα σχολεία	Υ

Μελέτες Περίπτωσης (2)

Έλεγχος λειτουργίας και συντήρηση κλιματιστικών μονάδων	Υ
Προμήθεια εδεσμάτων	Π
Μισθώσεις κινητών πραγμάτων (μηχανημάτων, οχημάτων κ.λπ.)	Π
Προμήθεια οχημάτων και συντήρηση-επισκευή τους	Π (μεικτή)
Αμοιβή για ενημέρωση, προβολή δραστηριοτήτων και διαφήμιση	Υ
Μίσθωση μηχανημάτων έργου	Ε (με χειριστή) αλλιώς Π
Ηλεκτρολογικές εργασίες (εγκατάσταση πριζών, διακοπών και φωτιστικών σωμάτων)	Υ
Αμοιβή για ενημέρωση, προβολή δραστηριοτήτων και διαφήμιση	Υ
Προμήθεια υλικών και εργασίες συντήρησης και επισκευής κτιρίων ή άλλων εγκαταστάσεων	Π ή Υ (μεικτή)-όχι Ε (απλές υπηρεσίες)
Σύνταξη φακέλου άδειας λειτουργίας τουριστικού καταφυγίου	ΤΥ

Μελέτες Περίπτωσης (3)

Συντήρηση-επισκευή ανελκυστήρων	Υ
Προμήθεια γραφικής ύλης και λοιπά υλικά γραφείων	Π
Προμήθεια ειδών ατομικής προστασίας	Π
Παροχή Υπηρεσιών Ασφάλισης Κτηρίων και Εξοπλισμού ή οχημάτων	Υ
Προμήθεια κλιματιστικών	Π
Κατασκευή – αποκατάσταση αντιπυρικών ζωνών και δασικών – αγροτικών δρόμων	Ε
Προμήθεια Ηλεκτρικού Ρεύματος	Π
Υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης και αναβάθμισης του διαδικτυακού ιστοτόπου	Υ
Διαφημιστική προβολή	Υ
Παροχή υπηρεσιών συντήρησης και αποκατάστασης της λειτουργίας των Η/Μ εγκαταστάσεων	Υ
Επεμβάσεις και Επισκευές των Ηλεκτρομηχανολογικών Εγκαταστάσεων	Ε

Μελέτες Περίπτωσης - Απάντηση

- ειδικότερα, η διακήρυξη του επιδίκου διαγωνισμού αφορά στην επιλογή αναδόχου για την «κατασκευή του έργου» που τιτλοφορείται «προμήθεια, μεταφορά και εγκατάσταση μεταφερομένων σε τμήματα οικίσκων τύπου container, ετοιμών προς χρήση, των 50 τ.μ.».
- στο άρθρο 11.4 της διακηρύξεως («περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου») ορίζεται ότι «... ως μεταφορά νοείται ότι οι οικίσκοι μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής τους θα μεταφέρονται σε θέσεις που θα υποδεικνύουν... οι κατά τόπους Δήμοι..., ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμία επιπλέον αποζημίωση για τη μεταφορά... ως εγκατάσταση νοείται η τοποθέτηση των οικίσκων επί βάσεων από σκυρόδεμα που θα έχουν ήδη κατασκευασθεί με ευθύνη των Δήμων... καθώς και η οριζοντίωσή τους και σύνδεση των μονάδων που απαρτίζουν κάθε οικίσκο...»

Μελέτη Περίπτωσης - Απάντηση (2)

- περαιτέρω, στην Τεχνική Περιγραφή (αποτελεί ένα εκ των συμβατικών τευχών) ορίζεται, μεταξύ άλλων ότι «το σύστημα δόμησης ανήκει στην κατηγορία της ελαφριάς προκατασκευής», ότι «οι οικίσκοι θα κατασκευασθούν από τον ανάδοχο και στη συνέχεια θα μεταφερθούν και θα εγκατασταθούν σε θέσεις που θα υποδειχθούν... από τους κατά τόπους Δήμους...» και ότι «κάθε οικίσκος συντίθεται από δύο κτιριακές μονάδες με χρήση κατοικία και από τέσσερις κτιριακές μονάδες με χρήση ιατροκοινωνικού κέντρου... Οι οικίσκοι θα είναι έτοιμοι για χρήση με ολοκληρωμένα τα ΗΛΜ δίκτυα (Αποχέτευση-Υδρευση-Ηλεκτρολογικά-ΟΤΕ-TV)...»
- εξ άλλου, στο κεφάλαιο Β της Τεχνικής Περιγραφής αναφέρονται αναλυτικά οι ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις ως προς τον φέροντα οργανισμό (βάση, δάπεδο, δοκούς, υποστυλώματα, οροφή, στέγη), τα τοιχώματα, τα κουφώματα, τις ηλεκτρομηχανολογικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις και άλλα τεχνικά στοιχεία των οικίσκων που θα κατασκευασθούν

Μελέτη Περίπτωσης - Απάντηση (3)

- **Ελ. Συν. Τμ. Μείζονος Απόφαση 766/2019**
- Η επίμαχη σύμβαση είναι μεικτή σύμβαση, με αντικείμενο αφενός την προμήθεια ηχοπετασμάτων (ηχοφρακτών) στην τιμή αγοράς των οποίων περιλαμβάνονται επιμέρους εργασίες συναρμολόγησης και στερέωσής τους, αφετέρου την εκτέλεση έργου, διότι οι «εργασίες ηχομόνωσης» περιλαμβάνονται στις δραστηριότητες του Παραρτήματος II του Προσαρτήματος Α' ν. 4412/2016 .
- Περαιτέρω, όπως ορθά κρίθηκε από το ΣΤ' Κλιμάκιο με την 93/2019 Πράξη του, κύριο αντικείμενο της σύμβασης είναι η εκτέλεση έργου, παρά το γεγονός ότι η εκτιμώμενη αξία του υπολείπεται σαφώς εκείνης της προμήθειας. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα τεύχη δημοπράτησης, κεντρικό στοιχείο της σύμβασης δεν είναι η προμήθεια των ηχομονωτικών πετασμάτων, αλλά η κατασκευή ενός ενιαίου έργου με αντικείμενο την εκτέλεση ηχομονωτικών εργασιών σε συγκεκριμένα σημεία της Εθνικής Οδού και με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και των πολιτών από τον κυκλοφοριακό θόρυβο στις, γειτνιάζουσες με την εθνική οδό, περιοχές και την αισθητική εναρμόνισή του με τις ήδη υφιστάμενες κατασκευές ηχομόνωσης.

Μελέτη Περίπτωσης - Απάντηση (4)

- Η επίτευξη αυτού του αποτελέσματος δεν επιτυγχάνεται με την απλή προμήθεια των πετασμάτων, αλλά προεχόντως με τις προαναφερθείσες εργασίες (χωματουργικά, τεχνικά, σκυροδέματα, οπλισμοί, κράσπεδα και σημάνσεις) που διασφαλίζουν την εντελή λειτουργία των προμηθευόμενων ειδών και αποτελούν προϋπόθεση για την άρτια υλοποίηση του κύριου συμβατικού αντικειμένου.
- Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η δημιουργηθείσα αμφισβήτηση από τις 84/2019 και 93/2019 αντίθετες πράξεις του Ε' και του ΣΤ' Κλιμακίου, αντίστοιχα, πρέπει να αρθεί υπέρ της άποψης του ΣΤ' Κλιμακίου, ότι δηλαδή το υπό έλεγχο σχέδιο σύμβασης αφορά σε εκτέλεση δημοσίου έργου.
- Ως εκ τούτου πρέπει να αναπεμφθεί η υπόθεση στο Ε' Κλιμάκιο, προκειμένου να διενεργηθεί επί του σχεδίου της ως άνω σύμβασης, ο οικείο έλεγχος νομιμότητας.

Κατώτερα όρια εφαρμογής των οδηγιών – Βιβλίο I (άρ. 5, ΠΙΝ. 4 ΕΑΔΗΣΥ)

ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΕΤΙΑ 1/1/2020 – 31/12/2021¹

ΒΙΒΛΙΟ I – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Κατώτατα όρια κατά τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1828 της Επιτροπής της 30^{ης} Οκτωβρίου 2019 (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ L279/25 της 31.10.2019)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ σε €, χωρίς ΦΠΑ
Δημόσιες συμβάσεις έργων, άρθρο 5α	5.350.000 €
Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από ΚΚΑ ² , άρθρο 5β	139.000 €
Διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται από ΚΚΑ, άρθρο 5β	139.000 €
Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από ΚΚΑ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας και αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α προϊόντα, άρθρο 5β	139.000 €
Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από ΚΚΑ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας και αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α, άρθρο 5γ	214.000 €
Δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, που ανατίθενται από μη ΚΚΑ ³ , άρθρο 5γ	214.000 €
Διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται από μη ΚΚΑ, άρθρο 5γ	214.000 €
Δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές & άλλες ειδικές υπηρεσίες ⁴ , άρθρο 5δ	750.000 € ⁵

¹ Για την αναθεώρηση των κατωτάτων ορίων των Οδηγιών, βλέπε άρθρο 6 Οδηγίας [2014/24/ΕΕ](#) και άρθρο 17 Οδηγίας [2014/25/ΕΕ](#).

² Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές (ΚΚΑ), κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 περίπτωση 2 του ν.4412/16, νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α ν.4412/16.

³ Μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές, κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 1 περίπτωση 3 του ν.4412/2016, νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι ΚΚΑ.

⁴ Οι δημόσιες συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, άρθρα 107 – 110 ν.4412/2016, που συνάπτονται από οποιαδήποτε αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Α του ν.4412/2016.

⁵ Το όριο των 750.000 ευρώ του άρθρου 5δ του ν.4412/2016 για κοινωνικές & άλλες ειδικές υπηρεσίες, δεν μεταβλήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2019/1828 της Επιτροπής.

Κατώτερα όρια εφαρμογής των οδηγιών – Βιβλίου II (άρ. 235, ΠΙΝ. 4 ΕΑΔΗΣΥ)

BIBLIO II – ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΩΗΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ

Κατώτατα όρια κατά τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1829 της Επιτροπής της 30^{ης} Οκτωβρίου 2019 (Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ L279/27 της 31.10.2019)

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΚΑΤΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ σε €, χωρίς ΦΠΑ
Συμβάσεις έργων, άρθρο 235β	5.350.000 €
Συμβάσεις προμηθειών, άρθρο 235α	428.000 €
Συμβάσεις υπηρεσιών, άρθρο 235α	428.000 €
Διαγωνισμοί μελετών, άρθρο 235α	428.000 €
Συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες ⁶ , άρθρο 235γ	1.000.000 € ⁷

⁶ Οι συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, άρθρα 318 – 321 ν.4412/2016, που συνάπτονται από οποιονδήποτε αναθέτοντα φορέα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα XVII του ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Β του ν.4412/2016.

⁷ Το όριο του 1.000.000 ευρώ του άρθρου 235γ του ν.4412/2016 για κοινωνικές & άλλες ειδικές υπηρεσίες, δεν μεταβλήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 2019/1829 της Επιτροπής.

Εκτιμώμενη αξία σύμβασης (άρθρο 6)

- ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας (ε.α.) μιας σύμβασης βασίζεται στο **συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την Α/Α** (κατά την χρονική στιγμή έναρξης της διαδικασίας σύναψης), **συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων** της σύμβασης, που αυξάνουν την αξία της όπως ορίζουν **ρητά τα έγγραφα** της σύμβασης (ρητή αναφορά στα έγγραφα, σε ευρώ ή % ή ποσότητα για σύνολο της σύμβασης ή σε τμήμα/τα αυτής, **αντικείμενο, φύση, χρόνο και τρόπο** άσκησης τους. Το σύμφωνο προαίρεσης, εφόσον καταρτιστεί, καταχωρίζεται στο **ΚΗΜΔΗΣ**) και επιπλέον:
 - 1) η απονομή βραβείων ή καταβολή χρηματικών ποσών για τους υποψήφιους ή προσφέροντες (στους Διαγωνισμούς Μελετών, στις συμβάσεις μελετών του άρ. 51 και στον ανταγωνιστικό διάλογο)

Εκτιμώμενη αξία σύμβασης (2)

- 2) το σύνολο των ε.α. των **χωριστών επιχειρησιακών μονάδων** λαμβάνεται υπόψη η **συνολική ε.α.** για όλες τις χωριστές επιχειρησιακές μονάδες → **ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ:** όταν μία χωριστή επιχειρησιακή μονάδα είναι **ανεξαρτήτως υπεύθυνη για τις διαδικασίες σύναψης** των συμβάσεων της ίδιας ή ορισμένων κατηγοριών αυτών, η αξία των συμβάσεων μπορεί να υπολογίζεται στο επίπεδο της συγκεκριμένης μονάδας
- ✓ με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του παραπάνω (εκδόθηκε η σχετική [ΚΥΑ 75555/289/10.07.2017](#))
 - ✓ με **διαπιστωτική πράξη του καθ' ύλην αρμόδιου** Υπουργού ή του Διοικητή ή του Προέδρου για τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές ορίζονται οι ανεξάρτητες επιχειρησιακές μονάδες των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που πληρούν τα κριτήρια, τους όρους και τις προϋποθέσεις του ανωτέρω

«Ανεξάρτητα υπεύθυνη» επιχειρησιακή μονάδα (αιτ. σκέψη 20 οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

- όταν Α/Α αποτελείται από **χωριστές επιχειρησιακές μονάδες** λαμβάνεται υπόψη η συνολική ε.α. για όλες τις χωριστές επιχειρησιακές μονάδες
- **ΚΑΤΑ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ** σε «ανεξάρτητα υπεύθυνη»¹ χωριστή λειτουργική μονάδα η ε.α. σύμβασης υπολογίζεται στο επίπεδο της συγκεκριμένης μονάδας ([ΚΥΑ 75555/289/10.07.2017](#))
 - ✓ **ΠΡΟΣΟΧΗ:** η υποδιαίρεση **δεν δικαιολογείται** όταν η Α/Α απλώς διοργανώνει τη διαδικασία σύναψης σύμβασης **κατά τρόπο αποκεντρωμένο**

¹ «ανεξάρτητα υπεύθυνη»: όταν η χωριστή λειτουργική μονάδα διεξάγει ανεξάρτητα τις διαδικασίες σύναψης, λαμβάνει μόνη της τις αποφάσεις και διαθέτει χωριστό Π/Υ από την “μητρική” → **απαιτεί διαπιστωτική πράξη καθορισμού π.χ. Υ.Α.**

Εκτιμώμενη αξία σύμβασης (3)

3) επιπλέον λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα ποσά:

- η δυνατότητα **αρνητικής έκπτωσης**, όπως πχ. στα καύσιμα (μέχρι 5%, παρ. 4 άρ. 63 του ν. 4257/2014)
- η δυνατότητα **αύξησης της αξίας της σύμβασης** για προμήθειες & υπηρεσίες στην σύμφωνα με την παρ. 1 άρ. 105. Απαιτεί: **ρητή αναφορά στη διακήρυξη**. Ασκείται: → **μόνο κατά την κατάρτιση της σύμβασης**
- για **νέα έργα ή υπηρεσίες επανάληψης παρόμοιων** από τον **ίδιο ανάδοχο** της αρχικής σύμβασης (παρ. 6 άρ. 32) → **μετά το πέρας της αρχικής σύμβασης και εντός 3τίας, κατά κανόνα**, από την έναρξη της αρχικής και μετά από **διαπραγμάτευση** με τον ανάδοχο της αρχικής

Ε.Α. σύμβασης ανά είδος και διαδικασία - Έργα, μελέτες & υπηρεσίες τους

4) για Δ.Σ. έργων, επιπλέον:

- ✓ η συνολική ε.α. **αγαθών και υπηρεσιών** που θα δοθούν στον εργολάβο
- ✓ το **ΓΕ&ΟΕ** (περίπτ. θ' παρ.7 άρθρο 53), εφόσον αναφέρεται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης (18%)
- ✓ τα **απρόβλεπτα** (15% - κάτω ορίων ή 9% άνω ορίων) της περ. α' παρ. 3 άρθρου 156
- ✓ η ρήτρα πρόσθετης καταβολής **πριμ επιτάχυνσης εργασιών** (ύψους μέχρι και 5% της ε.α.). Απαιτεί έκδοση απόφασης του Υπουργού ΥΜΕ μετά από γνώμη του Τ.Σ. της ΓΓΥ για την συγκεκριμένη σύμβαση (άρθρο 149)

5) για **ΔΣ μελετών & των υπηρεσιών τους**, επιπλέον: το ποσοστό **απροβλέπτων** (15%) - περ.α' παρ.8 άρ. 53

Ε.Α. σύμβασης ανά είδος και διαδικασία

6) ανά είδος ΔΣ και διαδικασία σύναψης:

- ✓ για **Σ-Π, ΔΣΑ** (παρ. 5) → **το σύνολο** των προβλεπόμενων συμβάσεων κατά την διάρκειά τους
- ✓ για **συμπράξεις καινοτομίας** (παρ. 6) → η αξία των δραστηριοτήτων E&A που θα λάβουν χώρα σε όλα τα στάδια της προβλεπόμενης σύμπραξης, καθώς και των προμηθειών, των υπηρεσιών ή των έργων που θα αναπτυχθούν και θα παρασχεθούν κατά τη λήξη της προβλεπόμενης σύμπραξης
- ✓ για **προμήθειες ή υπηρεσίες με περιοδικό χαρακτήρα** (παρ. 11)
- ✓ για **προμήθειες με αντικείμενο: χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση - πώληση προϊόντων** (παρ. 12)
- ✓ για συμβάσεις **ασφαλιστικών υπηρεσιών**, τραπεζικών και άλλων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών ή **μελετών** (παρ. 13)
- ✓ για **υπηρεσίες που δεν αναφέρουν τη συνολική τιμή** (παρ. 14)

Προμήθειες-Υπηρεσίες με **περιοδικό** **χαρακτήρα** (παρ. 11)

- όταν έχουν **περιοδικό χαρακτήρα** ή προβλέπεται να **ανανεωθούν** μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, βάση υπολογισμού της ε.α.:
 - α) είτε η συνολική **πραγματική** αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ίδιου τύπου κατά το **προηγούμενο 12μηνο** ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, αεί δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους 12 μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης
 - β) είτε η **εκτιμώμενη** συνολική αξία των διαδοχικών κατά το **12μηνο** που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους 12 μήνες

Χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση προϊόντων (παρ. 12)

➤ υπολογισμός ε.α. ως εξής:

α) **ορισμένου χρόνου** → η συνολική αξία για όλη τη διάρκεια της σύμβασης

β) **αορίστου χρόνου** ή στην περίπτωση που η διάρκεια τους δεν μπορεί να προσδιοριστεί → η μηνιαία αξία X 48

Ε.Α. συμβάσεων υπηρεσιών (παρ. 13 & 14)

- **συμβάσεις μελετών** → οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες και οι άλλοι τρόποι αμοιβής
- **τραπεζικές και άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες** → οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες, οι τόκοι και οι άλλοι τρόποι αμοιβής
- **ασφαλιστικές υπηρεσίες** → το καταβλητέο ασφάλιστρο και οι άλλοι τρόποι αμοιβής
- **όταν δεν αναφέρεται συνολική τιμή:**
 - α) **ορισμένου χρόνου**, διάρκειας \leq **από 48 μήνες** → η συνολική αξία για όλη τη διάρκειά της
 - β) **αορίστου χρόνου** ή διάρκειας $>$ **των 48 μηνών** → η μηνιαία αξία \times **48**

Ρήτρες αναθεώρησης (άρθρα 53 & 132 παρ. 1α)

1) ρήτρα αναθεώρησης τιμής: όρος πρόβλεψης αναπροσαρμογής των τιμών της αρχικής σύμβασης **προμήθειας ή υπηρεσιών** (άρ. 53 παρ. 9 & 10 αντίστοιχα)

«(...)9. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, υπό τους όρους του άρθρου 132. Στην περίπτωση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής.»

10. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζεται με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος αναπροσαρμογής αυτής»

Ρήτρες αναθεώρησης

- 2) Δικαιώματα προαίρεσης:** τα “γνήσια” δικαιώματα προαίρεσης του Α.Κ.
- ✓ ενεργοποιούνται με **μονομερή δήλωση της Α/Α, χωρίς να απαιτείται σχετική συμφωνία του αναδόχου** (ο τελευταίος τα έχει ήδη αποδεχθεί, με την υποβολή της προσφοράς του)
 - ✓ **επιτρεπτή τροποποίηση** της σύμβασης (άρ. 132 παρ. 1α), **κατά την διάρκειά της**, χωρίς ιδιαίτερους περιορισμούς
- **οι ρήτρες πρέπει όμως να προβλέπονται τόσο στη διακήρυξη, όσο στην κατακυρωτική απόφαση και την σύμβαση που ακολουθεί και ασκούνται εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος πριν την λήξη της αρχικής σύμβασης**

Δικαίωμα προαίρεσης

- **δεν τίθεται ρητά περιορισμός της αξίας τους → μπορεί να είναι και μεγαλύτερη από την αξία της αρχικής σύμβασης, όμως**
 - ❑ **μία ιδιαίτερα μεγάλη, σε σχέση με την αξία της αρχικής σύμβασης, αξία δικαιώματος προαίρεσης (πχ. 200% της αρχικής) θα μπορούσε να κριθεί ενδεχομένως ότι προσκρούει στην προϋπόθεση της **μη μεταβολής** του συνολικού αντικειμένου ή χαρακτήρα της σύμβασης → **πρέπει πάντα να λαμβάνεται υπόψη η αρχή της αναλογικότητας** σε σχέση με την ε.α. της αρχικής σύμβασης, ώστε να μην εγείρονται ζητήματα**

Παραδείγματα Ρητρών Αναθεώρησης

- 1) σε σύμβαση **προμήθειας** 10 οχημάτων **μπορεί** να προβλεφθεί δικαίωμα ανάθεσης εκ μέρους της A/A, με μονομερή της απόφαση, 2 επιπλέον οχημάτων στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης με τις ίδιες τεχνικές προδιαγραφές και την ίδια τιμή ανά όχημα
- 2) σε ετήσια σύμβαση παροχής **υπηρεσιών καθαρισμού** **μπορεί** να προβλεφθεί δικαίωμα μονομερούς παράτασης εκ μέρους της A/A της διάρκειας της σύμβασης για 3 επιπλέον μήνες, με ανάθεση των σχετικών υπηρεσιών στον αρχικό ανάδοχο με το ίδιο μηνιαίο τίμημα
- 3) **ΟΧΙ όμως** ότι η σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί με **αμοιβαία συμφωνία των συμβαλλομένων** αφού, δεν αποτελεί ρητή και σαφή ρήτρα αναθεώρησης, καθώς δεν προσδιορίζει με σαφήνεια το αντικείμενο της τροποποίησης, αλλά εισάγει έναν αόριστο όρο, τον οποίον τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν κατά βούληση να ερμηνεύσουν, κατά την εκτέλεση της σύμβασης

Παραδείγματα Ρητρών Αναθεώρησης (2)

- δικαίωμα προαίρεσης που **μεταβάλλει το είδος της αρχικής σύμβασης** θεωρείται **μη επιτρεπτή ρήτρα**, αφού μεταβάλλει τη **συνολική φύση της**
→ και η A/A, οφείλει να προβεί σε **νέα διαδικασία** σύναψης σύμβασης, πχ.:
 - 1) δικαίωμα προαίρεσης ανάθεσης της **συντήρησης** τους για 2 έτη με συνολική ε.α. 100.000 € σε αρχική σύμβαση μόνο **προμήθειας οχημάτων** με ε.α. 500.000 €, → **μεταβάλλει** τη συνολική φύση της αρχικής σύμβασης, καθώς η σύμβαση στην οποία αφορά το δικαίωμα προαίρεσης, ήτοι η συντήρηση των οχημάτων, αποτελεί σύμβαση **υπηρεσιών**, σε αντίθεση με την αρχική σύμβαση που είναι αμιγώς σύμβαση **προμήθειας** → **εκτός εάν**

Παραδείγματα Ρητρών Αναθεώρησης (3)

- 2) εάν η αρχική σύμβαση είναι **μικτή** και περιλαμβάνει, πέρα από την προμήθεια των οχημάτων, και υπηρεσίες συντήρησης αυτών για 3 έτη συνολικής αξίας 150.000 € (50.000 €/έτος), το δικαίωμα προαίρεσης για την παροχή υπηρεσιών **επιπλέον** διетоús συντήρησης συνολικής αξίας 100.000 €, με τις ίδιες προδιαγραφές → **δεν μεταβάλλει τη φύση** της αρχικής σύμβασης, καθώς με αυτή είχαν αξιολογηθεί και ανατεθεί στον ανάδοχο και υπηρεσίες συντήρησης και κατ' επέκταση **αποτελεί επιτρεπτή τροποποίηση** της
- 3) ένα δικαίωμα προαίρεσης **δεν μπορεί να οδηγεί σε τροποποιήσεις**, οι οποίες μεταβάλλουν ριζικά το **αντικείμενο** της π.χ. αντικατάσταση των προς αγορά ειδών (μήλα αντί πορτοκάλια, φορητοί υπολογιστές αντί εκτυπωτικά πολυμηχανήματα) **ή τη φύση** της (πχ. εκτέλεση υπηρεσιών φύλαξης αντί καθαρισμού, κατασκευή έργου νέας μονάδας αφαλάτωσης αντί υπηρεσιών συντήρησης της μονάδας αφαλάτωσης που προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση)

Αύξηση της αξίας της σύμβασης (παρ. 1 άρθρου 105)

- διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα δικαιώματα προαίρεσως, **κατά τον χρόνο ασκήσεώς του** (μόνο κατά την κατακύρωση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού και όχι μεταγενεστέρως, αλλιώς αποσβήνεται):
 - ❑ για αύξηση της αξίας σύμβασης **μέχρι και 30%**, για Π/Υ σύμβασης (με Φ.Π.Α.) ≤ 100.000 ευρώ και
μέχρι και 15% για Π/Υ (με Φ.Π.Α.) > 100.000 ευρώ
 - ❑ για μικρότερη ποσότητα κατακύρωσης: **μέχρι και 50%** → **προϋποθέτει προηγούμενη αποδοχή από τον προμηθευτή** (“οιονεί” δικαίωμα προαίρεσης)

Τροποποίηση με το νέο ν/σ

- Με το άρθρο 46 τροποποιείται η παρ. 1 του άρθρου 105 και προβλέπεται ότι σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης **προμηθειών ή γενικών υπηρεσιών**, η Α/Α, δεόντως αιτιολογημένα και **κατόπιν γνώμης του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου**, μπορεί να κατακυρώσει τη σύμβαση για ολόκληρη ή μεγαλύτερη ή μικρότερη ποσότητα, αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών και ειδικότερα για ποσοστό **από 80% μέχρι και το 120% της ποσότητας** αγαθών ή παρεχόμενων υπηρεσιών από αυτήν που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον ο σχετικός όρος έχει περιληφθεί σε αυτά

Ε.Α. ανάθεσης χωριστών τμημάτων

- επιτρέπεται η ανάθεση υπό τη μορφή χωριστών συμβάσεων των τμημάτων αρχικής σύμβασης (παρ. 8 & 9) → όμως λαμβάνεται υπόψη η **συνολική ε.α.** της αρχικής για τη καθεμία σύμβαση (έλεγχος ορίων άρθρου 5, προσυμβατικός έλεγχος)
- **Προσοχή:** στα **όμοια ή ομοειδή** είδη ή υπηρεσίες
- **ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ:**
 - ανάθεσης τμήματος/ων** της αρχικής σύμβασης (παρ. 10) και
 - στην περίπτωση **«ανεξαρτήτως υπεύθυνων»** επιχειρησιακών μονάδων της Α/Α

Παρέκκλιση – Ανάθεση τμημάτων σύμβασης (παρ. 10 άρθ. 6, Κ.Ο. 25/2020 ΕΑΑΔΗΣΥ)

➤ οι Α/Α **μπορούν** να αναθέτουν συμβάσεις για **μεμονωμένα τμήματα**, μιας σύμβασης **είτε πριν την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης** λαμβάνοντας υπόψη την ε.α. μόνο του τμήματος (αυτοτελώς), **αποκόπτοντάς το, είτε μετά από διενέργεια διαγωνισμού, εφ' όσον: (σωρευτικά)**

1) η σύμβαση **υποδιαιρείται σε τμήματα**

2) η ε.α. του **ΚΑΘΕ τμήματος προς αποκοπή** είναι **< 80.000€** για προμήθειες/υπηρεσίες και **1.000.000€** για έργα

και

3) η **συνολική ε.α. όλων** των τμημάτων, που θα ανατεθούν με αυτόν τον τρόπο, είναι **≤ του 20% της συνολικής ε.α.** (στο ίδιο ημερολογιακό έτος)

Παρέκκλιση – Ανάθεση μεμονωμένου/ων τμήματος/ων σύμβασης (2)

- η διάταξη μπορεί να αποτελέσει ένα **χρήσιμο, πρακτικό** εργαλείο στα χέρια της Α/Α, ιδίως κατά το στάδιο του σχεδιασμού και της προετοιμασίας των διαδικασιών ανάθεσης των ΔΣ
- στο μέτρο, ωστόσο, που **εισάγει εξαίρεση**, η οποία **συνιστά παρέκκλιση** από τη βασική ρύθμιση, ως προς τον υπολογισμό της ε.α. μια σύμβασης **πρέπει να αποτελεί αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας**

Παρέκκλιση – Ανάθεση μεμονωμένου/ων τμήματος/ων σύμβασης (2)

- διαδικασία ανάθεσης: μία της παρ. 1 του άρ. 26 και 116 (ανοικτή, συνοπτική, απευθείας ή κλειστή ή σύμπραξη καινοτομίας)
- ή άλλως σε επείγουσες ανάγκες, πχ. δημόσιας υγείας και ασφάλειας ή σε περίπτωση άγονου διαγωνισμού → αυτή των άρθρων 32.2.γ & α και παρ. 2(β) του άρθρου 26
- η κήρυξη τμημάτων ως αγόνων μπορεί να οφείλεται είτε στη **μη υποβολή προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής** γι' αυτά, είτε στο γεγονός ότι **καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής δεν κρίθηκε κατάλληλη**, κατά τα οριζόμενα στο άρ. 32, παρ. 2, περ. α), είτε, τέλος, στο γεγονός ότι **οι υποβληθείσες προσφορές κρίθηκαν μη κανονικές ή απαράδεκτες**, σύμφωνα με τις παρ. 3 & 4 του άρ. 26

Παρ. 10, πριν την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης – Μη ενδεδειγμένη πρακτική

- δεν πρέπει η διακήρυξη σύμβασης να συμπεριλαμβάνει και τα αυτοτελή τμήματα, για τα οποία, όμως, έχει ρητώς οριστεί ότι θα ανατεθούν κατά παρέκκλιση, βάσει της διάταξης της παρ. 10 του άρθρου 6, με διακριτές διαδικασίες και, κατ' επέκταση, δεν θα υποβληθούν για αυτά προσφορές
- με τον τρόπο αυτό, ουσιαστικά, η διαγωνιστική διαδικασία περιορίζεται στην ανάθεση των υπολοίπων, πλην των ανατιθέμενων βάσει της παρέκκλισης, τμημάτων. **Καίτοι δεν αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 6, εντούτοις δεν προκρίνεται ως καλή πρακτική**
- προτείνεται η προκήρυξη μόνο των τμημάτων που δεν θα ανατεθούν βάσει της παρέκκλισης και η αναφορά στη διακήρυξη ότι πέραν των τμημάτων τα οποία θα ανατεθούν, μέσω της προκηρυχθείσας διαγωνιστικής διαδικασίας, υπάρχουν και τμήματα, τα οποία θα ανατεθούν με προσφυγή στην παρέκκλιση

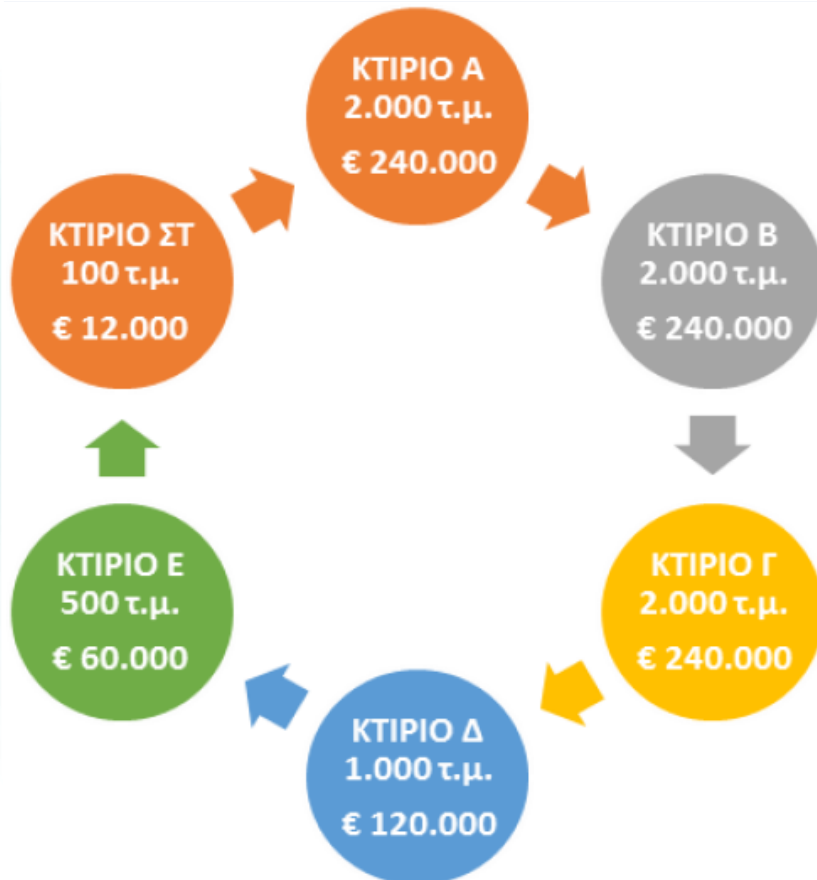
Παρ. 10, Μετά την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης και πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας – Μη ενδειγμένη πρακτική

- η Α/Α επιθυμεί να αναθέσει, βάσει της παρέκκλισης, τμήμα ή και τμήματα, τα οποία έχουν συμπεριληφθεί στη διακήρυξη και η διαδικασία ανάθεσης βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη
- στην περίπτωση αυτή, η Α/Α **ΔΕΝ μπορεί να κάνει χρήση της παρέκκλισης**, καθώς η απόσχιση του/των συγκεκριμένου/ων τμημάτων και η ανάθεσή τους βάσει αυτής, συνιστά **μη επιτρεπτή τροποποίηση ουσιωδών όρων της διακήρυξης**
- εάν όμως διαρκούντος του διαγωνισμού, έχει εκδοθεί από την Α/Α **απόφαση ματαίωσης του διαγωνισμού (κήρυξης άγονου) για ένα ή περισσότερα τμήματα**, ενώ για τα λοιπά τμήματα η διαδικασία συνεχίζεται
→ **ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ η εφαρμογή της παρέκκλισης του άρθρου 6 παρ. 10**

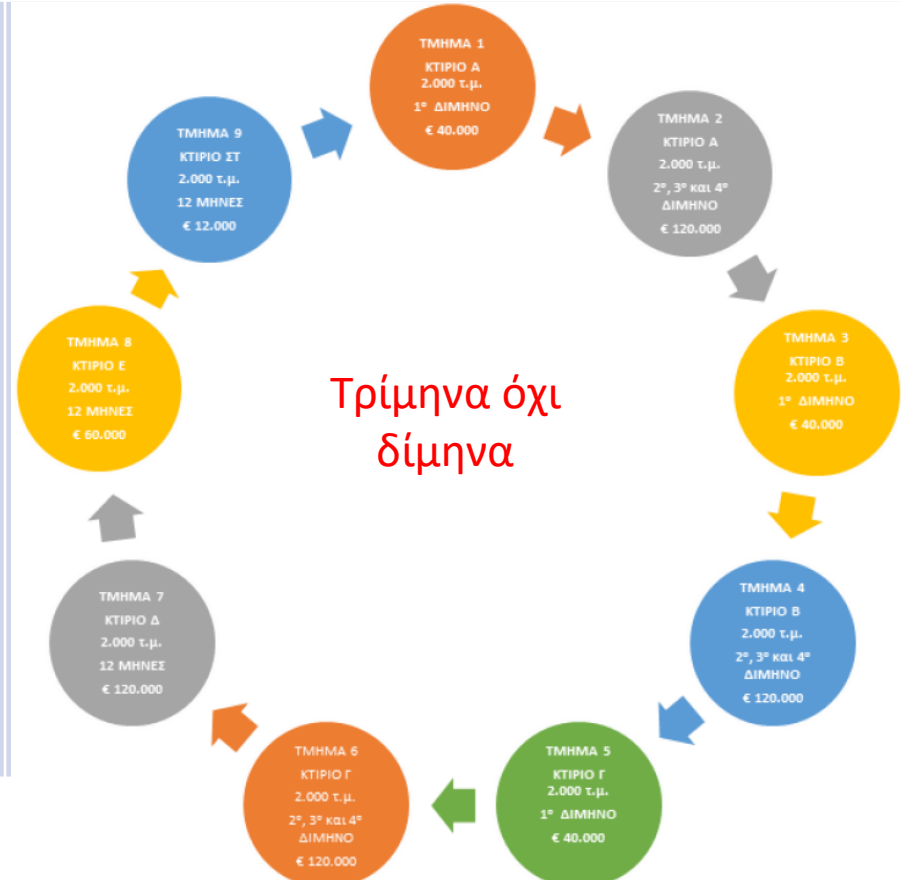
Μελέτη Περίπτωσης 1 – “Έξυπνη” υποδιαίρεση σύμβασης σε τμήματα

- σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, για διάστημα 12 μηνών, σε έξι διαφορετικά κτίρια του Υπουργείου Χ, συνολικής ε.α. 912.000,00 ευρώ

Μη “βολική” υποδιαίρεση

“Έξυπνη” υποδιαίρεση

Μελέτη Περίπτωσης 1 – “Έξυπνη” υποδιαίρεση σύμβασης σε τμήματα (2)

- Πως δύναται η A/A να κάνει χρήση της παρέκκλισης της παρ. 10;
- προκειμένου να διαπιστωθεί η δυνατότητα ανάθεσης βάσει της παρέκκλισης, η A/A προβαίνει στις ακόλουθες διαπιστώσεις:
 - 1) κατ’ αρχάς διαπιστώνει ότι **πληρούται η 1^η προϋπόθεση**, αφού η σύμβαση έχει ήδη διαιρεθεί σε τμήματα, **καθώς και ότι τα τμήματα, με ε.α. μικρότερη των € 80.000**, ήτοι εκείνα στα οποία μπορεί να εφαρμοστεί η παρέκκλιση, σύμφωνα με την **2^η προϋπόθεση**, είναι τα τμήματα 1, 3, 5, 8 και 9
 - 2) περαιτέρω, το **ποσοστό του 20% της συνολικής ε.α.** της σύμβασης, έως το ύψος του οποίου δύναται να γίνει η προσφυγή στην παρέκκλιση, σύμφωνα με την 3^η προϋπόθεση, ανέρχεται σε € 182.000,00

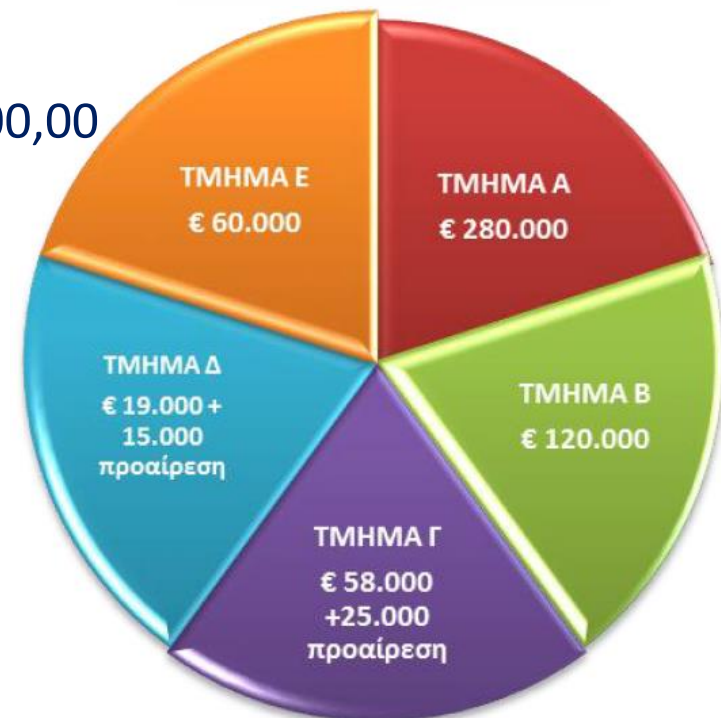
Μελέτη Περίπτωσης 1 – “Έξυπνη” υποδιαίρεση σύμβασης σε τμήματα (2)

- ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη και την αναγκαιότητα άμεσης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας για τα κτίρια Α, Β και Γ, η Α/Α έχει τις ακόλουθες επιλογές ανάθεσης βάσει της παρέκκλισης:
 - 1) είτε την ανάθεση των τμημάτων 1, 3, 5 και 8, συνολικής ε.α. 180.000,00 ευρώ, για τα οποία θα διενεργήσει **διακριτούς συνοπτικούς** διαγωνισμούς,
 - 2) είτε την ανάθεση των τμημάτων 1, 3, 5 και 9, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 132.000,00 ευρώ. Στην περίπτωση αυτή, για τα μεν τμήματα 1, 3 & 5 θα διενεργήσει **διακριτούς συνοπτικούς** διαγωνισμούς, ενώ για το Τμήμα 9 θα προσφύγει στην **απευθείας ανάθεση**

Μελέτη Περίπτωσης 2 – με δικαίωμα προαίρεσης

- Α/Α σχεδιάζει την ανάθεση σύμβασης προμήθειας Η/Υ, με υποδιαίρεση αυτής σε 5 τμήματα. Η συνολική ε.α. της σύμβασης ανέρχεται σε €577.000,00
- στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται και δικαίωμα προαίρεσης ύψους €40.000,00, το οποίο επιμερίζεται στα τμήματα Γ και Δ, ως εξής: 25.000,00 ευρώ για το τμήμα Γ και 15.000,00 ευρώ για το τμήμα Δ

- **Τι πρέπει να πράξει η Α/Α για να χρησιμοποιήσει την παρέκκλιση της παρ. 10 του αρ. 6;**

Μελέτη Περίπτωσης 2 - Απάντηση

A. Εσφαλμένη εφαρμογή της παρέκκλισης

η α/α, θεωρώντας ότι η εκτιμώμενη αξία του τμήματος Γ ανέρχεται σε €58.000,00 και του τμήματος Δ σε €19.000,00, ήτοι μη συνυπολογίζοντας την αξία της προαίρεσης του κάθε τμήματος, προχωρά σε ανάθεση των τμημάτων αυτών, κατ' εφαρμογή της διάταξης της παρέκκλισης

B. Ορθή εφαρμογή της παρέκκλισης

η αξία του τμήματος Γ είναι €83.000,00 με την αξία της προαίρεσης → **ΔΕΝ μπορεί να εφαρμοστεί η παρέκκλιση**, καθώς δεν πληρούται η προϋπόθεση εφαρμογής της (η ε.α. του τμήματος **δεν πρέπει να υπερβαίνει** το όριο των € 80.000. Ακολουθώντας, εφαρμόζοντας ορθά την εν λόγω διάταξη, προχωρά στην κατά παρέκκλιση ανάθεση μόνον των τμημάτων Δ και Ε

Μελέτη Περίπτωσης 3 – Μετά από διαγωνισμό

- Α/Α προκήρυξε ηλεκτρονικό διαγωνισμό άνω των ορίων για την ανάθεση σύμβασης προμήθειας αναλωσίμων, συνολικής ε.α. 250.000,00 υποδιαιρεμένη σε 5 τμήματα ως ακολούθως:
- στη διαγωνιστική διαδικασία δεν υπεβλήθησαν προσφορές για τα τμήματα Α και Β
- τι προτείνετε να πράξει η Α/Α;

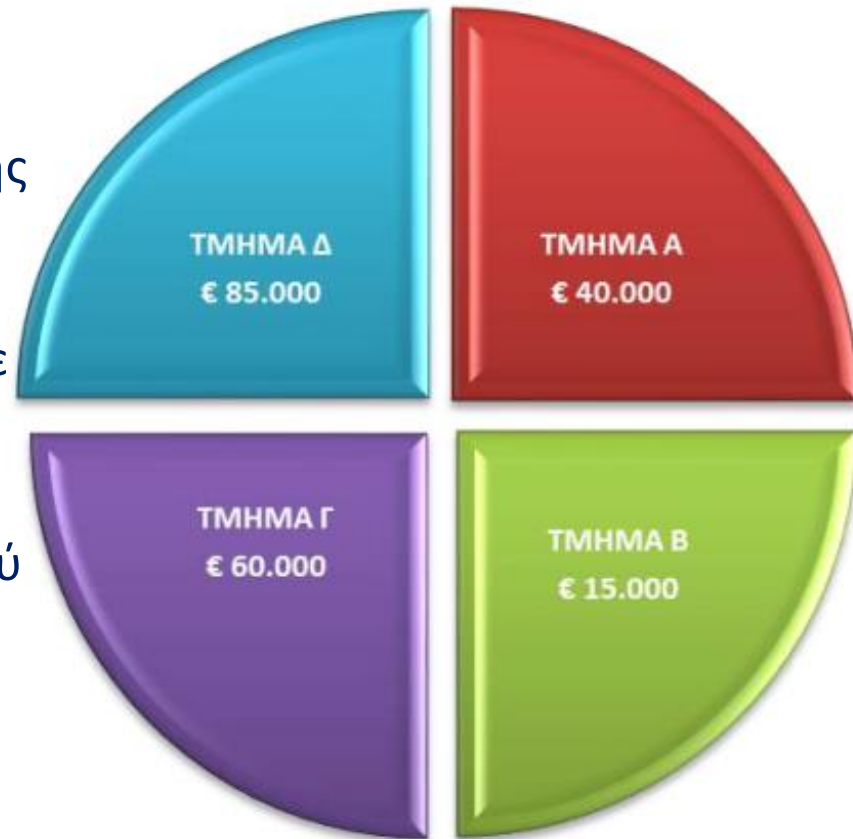

Μελέτη Περίπτωσης 3 - Απάντηση

- η Α/Α ματαιώνει τη διαδικασία για τα 2 αυτά τμήματα και επιλέγει να τα αναθέσει **όχι κατ' εφαρμογή του άρθρου 32.2.α (μετά από προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011), αλλά κατ' εφαρμογή της παρέκκλισης του άρθρου 6 παρ. 10, ήτοι με απευθείας ανάθεση** το τμήμα Α και **συνοπτικό** διαγωνισμό το τμήμα Β

Μελέτη Περίπτωσης 4 – Διπλός διαγωνισμός

- Α/Α προκήρυξε ηλεκτρονικό διαγωνισμό άνω των ορίων για την ανάθεση σύμβασης προμήθειας αναλωσίμων, συνολικής ε.α. 400.000€, ο οποίος και ολοκληρώθηκε, με την ανάθεση των σχετικών συμβάσεων
- στη συνέχεια, εντός του ίδιου οικονομικού έτους, προέκυψαν νέες ανάγκες για την προμήθεια επιπλέον αναλωσίμων ειδών, ύψους €200.000
- η νέα σύμβαση υποδιαιρέθηκε σε τμήματα, ως εξής:

Τι πρέπει να πράξει εάν θέλει να κάνει χρήση της παρέκκλισης;

Μελέτη Περίπτωσης 4 - Απάντηση

- η Α/Α, επιλέγοντας να κάνει χρήση της παρέκκλισης, προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:
- 1) υπολογίζει το ποσό, το οποίο αντιστοιχεί στο **20% της συνολικής ε.α.** όχι μόνο των τμημάτων της νέας σύμβασης, αλλά **αθροιστικά τόσο της ολοκληρωθείσας διαδικασίας (€ 400.000,00) όσο και της νέας (€ 200.000,00)**, το οποίο ανέρχεται συνολικά σε €600.000,00 → $20\% = € 120.000,00$
 - 2) διαπιστώνει ότι τα τμήματα, των οποίων η ε.α. είναι κατώτερη των €80.000,00 και, επιπλέον, η συνολική ε.α. τους, αθροιζόμενη, δεν υπερβαίνει το ποσό των €120.000,00 ευρώ, είναι τα τμήματα **A, B και Γ**
 - 3) ως προς την ανάθεση, προχωρά, βάσει της ε.α. εκάστου εξ αυτών, σε διακριτό συνοπτικό διαγωνισμό για τα Α και Γ και στην απευθείας ανάθεση του Β
 - 4) περαιτέρω, προχωρά στη διενέργεια **διαγωνισμού ΑΝΩ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ**, για την ανάθεση του Τμήματος Δ, **συνυπολογίζοντας την αξία των συμβάσεων που συνήφθησαν στο ίδιο οικονομικό έτος, στο πλαίσιο του προηγθέντος διαγωνισμού**

Οριζόντια ρήτρα ε.α. - Κατάτμηση

- ΠΡΟΣΟΧΗ: η σύμβαση **δεν κατατέμενεται** με σκοπό την **αποφυγή εφαρμογής** οποιασδήποτε διάταξης του νόμου (Ν. 4412/2016, Ελ.Συν. κτλ.), **εκτός εάν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους**
 - ❑ **όμοιο ή ομοειδές** αντικείμενο συμβάσεων στο ημερολογιακό έτος (πχ. αγαθά για πανομοιότυπες ή παρεμφερείς χρήσεις - προμήθεια ενός φάσματος τροφίμων ή διαφόρων ειδών επίπλων γραφείου) → **σε κάθε σύμβαση εφαρμογή διατάξεων ως να είχε ε.α το άθροισμα → αλλιώς ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ**
- για τον υπολογισμό της ε.α. μίας σύμβασης δεν χρησιμοποιούνται μόνο οι **Κωδικοί του Κοινού Λεξιλογίου** για τις ΔΣ ([CPV](#) - [άρθρο 23](#)) αλλά και η κοινή πείρα και λογική

Ενδείξεις κατάτμησης

- 1) η ύπαρξη **μίας και μόνο A/A**
 - 2) εκτέλεση των συμβάσεων από **τον ίδιο ανάδοχο**
 - 3) η **ενιαία οικονομική και τεχνική λειτουργία** την οποία εκπληρώνουν οι κατά περίπτωση συμβάσεις (λειτουργικό κριτήριο, C-16/98 ΔΕΚ)
 - 4) η **ομοιότητα** των συμβάσεων (όμοιο ή ομοειδές αντικείμενο σύμβασης)
 - 5) η ενότητα **γεωγραφικού πλαισίου**
 - 6) η ανάθεση **εντός του ιδίου οικονομικού έτους**
 - 7) η **ταυτόχρονη έναρξη** της διαδικασίας των σχετικών συμβάσεων
 - 8) η **δυνατότητα πρόβλεψης** από την A/A της **ανάγκης εκτέλεσης** του αντικειμένου της σύμβασης (πχ. όχι μία στην αρχή του οικ. έτους και η άλλη στο τέλος)
- Παρέκκλιση:** μπορεί η 2^η να ξεκινήσει με 1€ και να συνεχίσει στο επόμενο έτος και να ολοκληρωθεί (η έκπτωση της 1^{ης} σύμβασης συνήθως επαρκεί γι' αυτό)

CPV ή οι Κωδικοί Αριθμοί Εξόδων (ΚΑΕ);

- για τον σχετικό υπολογισμό κρίσιμοι είναι οι Κωδικοί CPV
- ο ν. 4412/2016 ενσωματώνει ρύθμιση του ενωσιακού δικαίου, στο πλαίσιο του οποίου έχει καταρτισθεί το Κοινό Λεξιλόγιο για τις ΔΣ (CPV), ώστε όλα τα Κ-Μ να κατηγοριοποιούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με τον ίδιο τρόπο και εν τέλει να υπολογίζουν την ε.α των συμβάσεων σε ενιαία βάση ([άρθρο 23](#))
- **ΣΥΝΕΠΩΣ:** λοιπές λογιστικές ή άλλες κατηγοριοποιήσεις σε εθνικό επίπεδο (π.χ. ΚΑΕ) **δεν είναι κρίσιμες** για την εφαρμογή του άρθρου 6

«Ανεξάρτητα υπεύθυνη» επιχειρησιακή μονάδα (αιτ. σκέψη 20 οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

- όταν Α/Α αποτελείται από **χωριστές επιχειρησιακές μονάδες** λαμβάνεται υπόψη η συνολική ε.α. για όλες τις χωριστές επιχειρησιακές μονάδες
- **ΚΑΤΑ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ** σε «ανεξάρτητα υπεύθυνη»¹ χωριστή λειτουργική μονάδα η ε.α. σύμβασης υπολογίζεται στο επίπεδο της συγκεκριμένης μονάδας ([ΚΥΑ 75555/289/10.07.2017](#))
 - ✓ **ΠΡΟΣΟΧΗ:** η υποδιαίρεση **δεν δικαιολογείται** όταν η Α/Α απλώς διοργανώνει τη διαδικασία σύναψης σύμβασης **κατά τρόπο αποκεντρωμένο**

¹ «ανεξάρτητα υπεύθυνη»: όταν η χωριστή λειτουργική μονάδα διεξάγει ανεξάρτητα τις διαδικασίες σύναψης, λαμβάνει μόνη της τις αποφάσεις και διαθέτει χωριστό Π/Υ από την “μητρική” → **απαιτεί διαπιστωτική πράξη καθορισμού π.χ. Υ.Α.**

Οριζόντια ρήτρα ε.α. - Κατάτμηση

- ΠΡΟΣΟΧΗ: η σύμβαση **δεν κατατέμενεται** με σκοπό την **αποφυγή εφαρμογής** οποιασδήποτε διάταξης του νόμου (Ν. 4412/2016, Ελ.Συν. κτλ.), **εκτός εάν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους**
- ❑ **όμοιο ή ομοειδές** αντικείμενο συμβάσεων στο ημερολογιακό έτος (πχ. αγαθά για πανομοιότυπες ή παρεμφερείς χρήσεις - προμήθεια ενός φάσματος τροφίμων ή διαφόρων ειδών επίπλων γραφείου) → **σε κάθε σύμβαση εφαρμογή διατάξεων ως να είχε ε.α το άθροισμα → αλλιώς ΚΑΤΑΤΜΗΣΗ**
- για τον υπολογισμό της ε.α. μίας σύμβασης δεν χρησιμοποιούνται μόνο οι **Κωδικοί του Κοινού Λεξιλογίου** για τις ΔΣ ([CPV](#) - [άρθρο 23](#)) αλλά και η κοινή πείρα και λογική

Ενδείξεις κατάτμησης

- 1) η ύπαρξη **μίας και μόνο A/A**
 - 2) εκτέλεση των συμβάσεων από **τον ίδιο ανάδοχο**
 - 3) η **ενιαία οικονομική και τεχνική λειτουργία** την οποία εκπληρώνουν οι κατά περίπτωση συμβάσεις (λειτουργικό κριτήριο, C-16/98 ΔΕΚ)
 - 4) η **ομοιότητα** των συμβάσεων (όμοιο ή ομοειδές αντικείμενο σύμβασης)
 - 5) η ενότητα **γεωγραφικού πλαισίου**
 - 6) η ανάθεση **εντός του ιδίου οικονομικού έτους**
 - 7) η **ταυτόχρονη έναρξη** της διαδικασίας των σχετικών συμβάσεων
 - 8) η **δυνατότητα πρόβλεψης** από την A/A της **ανάγκης εκτέλεσης** του αντικειμένου της σύμβασης (πχ. όχι μία στην αρχή του οικ. έτους και η άλλη στο τέλος)
- Παρέκκλιση:** μπορεί η 2^η να ξεκινήσει με 1€ και να συνεχίσει στο επόμενο έτος και να ολοκληρωθεί (η έκπτωση της 1^{ης} σύμβασης συνήθως επαρκεί γι' αυτό)

CPV ή οι Κωδικοί Αριθμοί Εξόδων (ΚΑΕ);

- για τον σχετικό υπολογισμό κρίσιμοι είναι οι Κωδικοί CPV
- ο ν. 4412/2016 ενσωματώνει ρύθμιση του ενωσιακού δικαίου, στο πλαίσιο του οποίου έχει καταρτισθεί το Κοινό Λεξιλόγιο για τις ΔΣ (CPV), ώστε όλα τα Κ-Μ να κατηγοριοποιούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με τον ίδιο τρόπο και εν τέλει να υπολογίζουν την ε.α των συμβάσεων σε ενιαία βάση ([άρθρο 23](#))
- **ΣΥΝΕΠΩΣ:** λοιπές λογιστικές ή άλλες κατηγοριοποιήσεις σε εθνικό επίπεδο (π.χ. ΚΑΕ) **δεν είναι κρίσιμες** για την εφαρμογή του άρθρου 6

Γενικές Αρχές - Οριζόντια Ρήτρα (άρθρο 18, Απόφαση 51/2020 ΑΕΠΠ)

- οι Α/Α **οφείλουν** να αντιμετωπίζουν τους ΟΦ **ισότιμα** και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με **διαφάνεια** τηρώντας τις **αρχές**:

της αναλογικότητας, αμοιβαίας αναγνώρισης, προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, ελευθερίας του ανταγωνισμού και προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης

- ο σχεδιασμός των ΔΣ **δεν πρέπει** να γίνεται με σκοπό την **εξαίρεσή τους** από το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι ή **τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού** (αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενής μεταχείριση ορισμένων ΟΦ)

Γενικές Αρχές - Οριζόντια Ρήτρα (2)

- **ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ** τήρηση των υποχρεώσεων της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας (παρ.2), κατά την **σύναψη & εκτέλεση ΔΣ** → **ειδικός όρος** στα έγγραφα της σύμβασης αλλά και στη **σύμβαση** σύμφωνα με το [άρθρο 53](#) & [άρθρο 130](#) αντίστοιχα. Επιπλέον μνεία της οριζόντιας ρήτρας στα άρ. 71 παρ. 1, 91 παρ. 1 και 92 παρ. 5
- η τήρηση της **ελέγχεται και βεβαιώνεται** από τα **όργανα επίβλεψης & τις αρμόδιες δημόσιες αρχές & υπηρεσίες ελέγχου** (εθνικά μέτρα τήρησης) →
 - α) οι ανάδοχοι εντάσσονται κατά προτεραιότητα σε επιθεωρήσεις και ελέγχους του ΣΕΠΕ, ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων
 - β) η αθέτηση αποτελεί **σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα** (κατά την έννοια του [άρθρου 73 παρ. 4 \(θ\)](#) και μπορεί να επιφέρει γενικό ή μη **αποκλεισμό** του

Συμβάσεις Καθαριότητας ή/και φύλαξης εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 18

- **ειδικά** για τις διαδικασίες σύναψης ΔΣ παροχής υπηρεσιών καθαριότητας ή/και φύλαξης:
 - 1) ως **σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα** νοούνται ιδίως τα προβλεπόμενα στο δεύτερο εδάφιο της περίπτ. γ' της παρ. 2 του άρ. 68 του ν. 3863/2010
 - 2) τίθενται **περαιτέρω υποχρεώσεις** για τους υποψηφίους φορείς με την υποχρεωτική επισύναψη στην προσφορά τους των επιπρόσθετων στοιχείων του [άρ. 68 Ν. 3863/10](#) όπως ισχύει, αλλά και υποχρεώσεις για τις Α/Α με τον **υποχρεωτικό αποκλεισμό υποψηφίων** που αποδεδειγμένα **παραβαίνουν την εργατική νομοθεσία** ([άρ. 73 παρ. 2 Ν. 4412/16](#))
- έτσι, η κάθε Α/Α **αποκτά τη δυνατότητα** να αιτείται **αποδεικτικά** κατάθεσης στην τράπεζα των **μισθών του προσωπικού** του, αποδεικτικά καταβολής **εισφορών κλπ**, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι δε θα προκύψουν προβλήματα μη καταβολής δεδουλευμένων, μη καταβολής εισφορών ή άλλου σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, όπως αυτό περιγράφεται στο [άρ. 18 παρ. 4 Ν. 4412/16](#)

Συμβάσεις Καθαριότητας ή/και φύλαξης - Σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα

«ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα νοείται ιδίως: **αα)** Η επιβολή σε βάρος της υποψήφιας εταιρείας, μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς, τουλάχιστον δύο (2) πράξεων επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας συνολικού ύψους τουλάχιστον δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, καθεμιά από τις οποίες χαρακτηρίζεται ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας κατ' εφαρμογή της υ.α. 2063/Δ1 632/2011 ή οποιασδήποτε διάταξης ρυθμίσει μελλοντικά το περιεχόμενο των παραβάσεων «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, **ββ)** η κήρυξη ως έκπτωτης της υποψήφιας εταιρείας κατ' εφαρμογή της παραγράφου 7 του παρόντος, μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς, **γγ)** η επιβολή της κύρωσης της προσωρινής διακοπής της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης κατ' εφαρμογή της παρ. 1B του άρθρου 24 του ν. 3996/2011, μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς.»

Συμβάσεις Καθαριότητας ή/και φύλαξης – Συμβάσεις, υπεργολαβία

- στη σύμβαση που συνάπτουν οι υπηρεσίες, οι φορείς και οι οργανισμοί της παρ. 1 του άρ. 68 του Ν. 3863/10 με τους εργολάβους, περιλαμβάνονται τα **στοιχεία α' έως στ'** της προηγούμενης παραγράφου **καθώς και ειδικός όρος για την εφαρμογή των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και της νομοθεσίας περί υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου**. Όταν δεν αναγράφονται τα ανωτέρω στοιχεία και όροι, **η σύμβαση ακυρώνεται και απορρίπτεται η δαπάνη πληρωμής**
- εργολάβος που αναθέτει την εκτέλεση του έργου ή μέρος του έργου σε **υπεργολάβο, υποχρεούται άμεσα να ενημερώνει εγγράφως την Α/Α**. Ο εργολάβος και ο υπεργολάβος **ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, έναντι των εργαζομένων** για την καταβολή των πάσης φύσεως αποδοχών και ασφαλιστικών εισφορών

Συμβάσεις Καθαριότητας ή/και φύλαξης – Παραλαβές, έκπτωση

- όταν οι υπηρεσίες ή οι επιτροπές παρακολούθησης καλής εκτέλεσης διαπιστώνουν παραβάσεις των όρων του άρ. 68 κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, η σύμβαση καταγγέλλεται → **κήρυξη του εργολάβου έκπτωτου**
- όταν οι παραβάσεις διαπιστώνονται κατά την παραλαβή του έργου, τα δικαιώματα που απορρέουν από τη σύμβαση **δεν ικανοποιούνται**, καταβάλλονται, όμως, από την Α/Α οι αποδοχές στους εργαζομένους και αποδίδονται οι ασφαλιστικές τους εισφορές
- όταν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του ΣΕΠΕ και του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ διαπιστώνουν παραβάσεις που αφορούν την **αδήλωτη εργασία, την παράνομη απασχόληση αλλοδαπών ή παραβάσεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας**, ενημερώνουν εγγράφως την Α/Α. Επίσης, ενημερώνουν εγγράφως την Α/Α για τις πράξεις επιβολής προστίμου για τις ανωτέρω διαπιστωθείσες παραβάσεις. Η πράξη επιβολής προστίμου στον εργολάβο για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται από τις κείμενες διατάξεις ως «**υψηλής**» ή «**πολύ υψηλής**» σοβαρότητας για **2^η φορά κατά τη διάρκεια λειτουργίας της σύμβασης** οδηγεί **υποχρεωτικά** στην **κήρυξη του εργολάβου έκπτωτου**
- ο εργολάβος υποχρεούται να εφοδιάζει τους εργαζόμενους με **αντίγραφο της κατάστασης προσωπικού ή απόσπασμα αυτής** όταν απασχολούνται εκτός της έδρας

Δικαίωμα συμμετοχής - Αποκλειστικότητα

(άρθρο 20)

- οι Α/Α μπορούν να παραχωρούν **κατ' αποκλειστικότητα**, με ρητή αναφορά επίκλησης του και αντίστοιχη **προσαρμογή** των κριτηρίων **επαγγελματικής καταλληλότητας και τεχνικής & επαγγελματικής ικανότητας** στη διακήρυξη, το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης σε:
- 1) Προστατευμένα Παραγωγικά Εργαστήρια (**Π.Π.Ε.**) του άρ.17 του Ν. 2646/98
 - 2) Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης (**ΚΟΙ.Σ.Π.Ε.**) του άρ. 12 του Ν. 2716/99
 - 3) Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης (**Κοιν.Σ.Επ.** α' τύπος) του άρ. 14 του Ν. 4430/16 και εν γένει
 - 4) κάθε άλλο ΟΦ με καταστατικό σκοπό την επαγγελματική\κοινωνική ένταξη **μειονεκτούντων ατόμων [εργαζόμενοι άνω 30%]** (βλ. και άρθρο 110)

Δικαίωμα συμμετοχής - Αποκλειστικότητα

(2)

- **Σκοπός:** η προώθηση της **κοινωνικής ένταξης μέσω της απασχόλησης/ εργασίας & διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους**
- **Αιτιολογία:** οι ως άνω φορείς **ενδέχεται να μην είναι σε θέση να λειτουργήσουν** υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού
- **υποχρεωτική αναφορά του άρθρου 20 στη προκήρυξη και διακήρυξη**
- η επιλογή αναδόχων μεταξύ των ως άνω κατηγοριών ΟΦ πραγματοποιείται **δυνάμει σχετικής πρόσκλησης που απευθύνεται μόνο σε αυτές**
- **απαιτεί Π.Δ. εξειδίκευσης** του ελάχιστου υποχρεωτικού ποσοστού ανάθεσης τέτοιων συμβάσεων, του τρόπου υπολογισμού του είδους και των κατηγοριών κτλ.

Εχεμύθεια (άρθρο 21 - βλ. άρθρα 64, 70 & ΠΔ 28/2015)

- η Α/Α **δεν αποκαλύπτει πληροφορίες** που έχουν χαρακτηρίσει ως **εμπιστευτικές** από τους ΟΦ (π.χ. τεχνικά ή εμπορικά απόρρητα, κτλ.)
- για **τεχνικό ή εμπορικό απόρρητο**, **απαιτείται** αναφορά των διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων που την επιβάλλουν (αποφυγή καταχρηστικής επίκλησης κανόνων εχεμύθειας)
- **ΠΡΟΣΟΧΗ:** **δεν είναι εμπιστευτικές** πληροφορίες σχετικά με **τιμές μονάδας**, τις **προσφερόμενες ποσότητες**, την **ΟΠ** και στοιχεία της **ΤΠ** που αξιολογούνται
- το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα των προσφορών άλλων οικονομικών φορέων ασκείται, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 1 του **ΠΔ. 28/2015**
- **παρομοίως οι Α/Α → μπορούν να απαιτούν εμπιστευτικότητα** για τις πληροφορίες τους καθ' όλη την διάρκεια της σύμβασης

Σύγκρουση συμφερόντων (άρθρα 24, 45, Κ.Ο. 9 ΕΑΑΔΗΣΥ, βλ. και άρθρα 48, 73 & 221,)

➤ οι Α/Α υποχρεούνται να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για:

α) την αποτελεσματική πρόληψη,

β) τον εντοπισμό και

γ) την επανόρθωση

συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη σύναψη σύμβασης (συμπεριλαμβανομένου του **σχεδιασμού, της προετοιμασίας της διαδικασίας καθώς και της κατάρτισης των εγγράφων της**)

ούτως ώστε

να **αποφεύγονται** τυχόν **στρεβλώσεις του ανταγωνισμού** και να **διασφαλίζεται**

η **ίση μεταχείριση** όλων των ΟΦ

Σύγκρουση συμφερόντων (2)

➤ αφορά ιδίως τα ακόλουθα πρόσωπα:

α) μέλη του προσωπικού της Α/Α ή του παρόχου υπηρεσιών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, ο οποίος ενεργεί εξ ονόματος της Α/Α , συμπεριλαμβανομένων των μελών των αποφαινόμενων ή/και γνωμοδοτικών οργάνων ή/και

β) τα μέλη των οργάνων διοίκησης ή άλλων οργάνων της Α/Α ή/και

γ) τους συζύγους και συγγενείς, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και Δ' βαθμού των προσώπων των περιπτώσεων α ' και β ', τα οποία:

αα) εμπλέκονται στη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης σύμβασης ή/και

ββ) μπορούν να επηρεάσουν την έκβαση της

Βαθμοί συγγένειας

Α' βαθμού:

(κατιόντες - ανιόντες) γονείς, παιδιά
(εξ αγχιστείας) ο σύζυγος, η σύζυγος, πεθερός, πεθερά

Β' βαθμού:

(κατιόντες - ανιόντες) παππούδες, γιαγιάδες, εγγόνια
(εξ αγχιστείας) γαμπρός, νύφη, κουνιάδος, κουνιάδα
(γυναικάδελφοι)
(εκ πλαγίου) αδέρφια

Γ' βαθμού:

(κατιόντες - ανιόντες), προ-παππούδες, προ-γιαγιάδες, δισέγγονα
(εκ πλαγίου) ανήψια, θείοι, θείες

Δ' βαθμού:

(εκ πλαγίου) ξαδέρφια, θείοι και θείες των γονέων, προ-προ-παππούδες, προ-προ-γιαγιάδες, τρισέγγονα

Ε' βαθμού: (εκ πλαγίου) παιδί ξαδερφιών, ξαδέρφια των γονέων, θείοι και θείες των παππούδων, θείοι και θείες των γιαγιάδων

ΣΤ' βαθμού: (εκ πλαγίου) 2^α ξαδέρφια, ξαδέρφια των παππούδων, ξαδέρφια των γιαγιάδων

Ζ' βαθμού: (εκ πλαγίου) παιδί 2ων ξαδερφιών, 2α ξαδέρφια των γονέων, ξαδέρφια των προ-παππούδων, ξαδέρφια των προ-γιαγιάδων

Σύγκρουση συμφερόντων (3)

➤ ως «**συμφέροντα**» νοούνται προσωπικά, οικογενειακά, οικονομικά, πολιτικά ή άλλα κοινά συμφέροντα με τους **υποψηφίους ή προσφέροντες ή με τους υπεργολάβους αυτών**, συμπεριλαμβανομένων και αντικρουόμενων επαγγελματικών συμφερόντων, όπως ιδίως:

α) η **συμμετοχή** του στα όργανα διοίκησης ή διαχείρισης ενός ΟΦ

β) η **κατοχή** από το πρόσωπο αυτό, ποσοστού άνω του 0,5% των μετοχών, εταιρικών μεριδίων ή άλλης φύσης δικαιωμάτων επί του κεφαλαίου ΟΦ, εφόσον η κατοχή του ανωτέρω ποσοστού επιτρέπει τη συμμετοχή στη διαχείριση του φορέα αυτού

γ) η ύπαρξη, μέχρι και 12 μήνες πριν από την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης και έως την ημέρα σύναψης αυτής, **συμβατικού δεσμού** που αφορά είτε στην παροχή εξηρημένης εργασίας είτε στην εκτέλεση έργου ή παροχή υπηρεσιών ή προμήθεια αγαθών μεταξύ ενός προσώπου αυτών με ΟΦ, που συμμετέχει στη διαδικασία σύναψης

Σύγκρουση συμφερόντων (4)

- τα πρόσωπα γνωστοποιούν, **υποχρεωτικά & εγγράφως**, στην Α/Α, τυχόν κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων των ίδιων ή συγγενικών τους προσώπων και **απέχουν** από οποιαδήποτε ενέργεια σχετική με τη διαδικασία σύναψης
 - ❑ η Α/Α **αποφαίνεται αιτιολογημένα** για τη συνδρομή ή μη και **σε καταφατική περίπτωση** ενημερώνει εγγράφως την ΕΑΑΔΗΣΥ και λαμβάνει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα (π.χ. **εξαίρεση προσώπου** από τη συμμετοχή)
 - ❑ **ΕΣΧΑΤΟ ΜΕΤΡΟ: αποκλεισμός** του συμμετέχοντα ΟΦ από τη διαδικασία (παρ. 7 άρθρου 24 & άρθρο 73 παρ. 4 περ. δ)
- η Α/Α συντάσσει και αποστέλλει στην ΕΑΑΔΗΣΥ γραπτή έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τις περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων που εντοπίστηκαν, καθώς και όλα τα επακόλουθα μέτρα που ελήφθησαν (Έντυπο γνωστοποίησης κατάστασης σύγκρουσης συμφερόντων)
- Έντυπο γνωστοποίησης κατάστασης προηγουμένης εμπλοκής υποψηφίων (για το άρ. 48, ΕΑΑΔΗΣΥ)